

5.
SEMI-CENTURIA
VIRORUM DANIELIS
NOMINE CLARORUM

QUA
VIRO

MAXIME REVERENDO, MAGNIFICO, AMPLISSIMO
ATQVE EXCELLENTISSIMO

DOMINO
CHRISTOPHORO DANIELI
SCHREITERO,

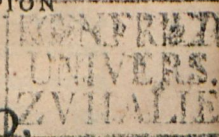
S. TH. D. CELEBERRIMO, ECCLESIAE WURZEN-
SIS PASTORI, INGENUAE MISENENSIS SUPERATTENDENTI GE-
NERALI MERITISSIMO, UT ET CONSISTORII POTENTISSIMI REGIS
POLONIAE ET ELECTORIS SAXONIAE ADSESSORI
GRAVISSIMO,

532 PATRONO, SPEIQUE PROMOTORI
PLUSQUAM FILIALI OBSERVANTIA
COLENDO

IN IPSO
ANNI MDCC XIII. AUSPICIO
GRATULABUNDUS,

ETERNUM DEVOTISSIMAE MENTIS TEKMHPION
PONERE VOLUIT, ET DEBUI

IPSIUS
HUMILLIMUS CULTOR,
M. JOHANNES SAMUEL OTTO,
NITZSCHWITZIO - WURZENSIS.

W 5119
L I P S I A E,
TYPIS JOHANNIS HEINRICI KOENIGII.

SEMI-CENTURIA
VIRORUM DANIELIS
NOMINE CLAROLIM

VIR O
MAGISTRO AB ELIENOR, IN GYMNASIO, ABASSINGO
MAGISTRO AB ELIENOR, IN GYMNASIO, ABASSINGO

DOMINO
CHRISTOPHORO DANIELI
SCHRIFFTERO,

S. THEO. CELEBRIMO, ECCLESIAE PASTORI
S. THEO. CELEBRIMO, ECCLESIAE PASTORI
S. THEO. CELEBRIMO, ECCLESIAE PASTORI

PATRONE STEPHANO PROMOTORI
PATRONE STEPHANO PROMOTORI
PATRONE STEPHANO PROMOTORI

IN 1820
ANNI MDCCCXXII AUSPICIO
ANNI MDCCCXXII AUSPICIO

GRATIA ANNO
S. THEO. CELEBRIMO, ECCLESIAE PASTORI
S. THEO. CELEBRIMO, ECCLESIAE PASTORI
S. THEO. CELEBRIMO, ECCLESIAE PASTORI

JOHANNES SAUER OTTO
JOHANNES SAUER OTTO
JOHANNES SAUER OTTO

Ulo magis, VIR MAGNIFICE, maximam, qua polles, & auctoritatem mecum reputo, & benignitatem, eo sane demissiore in eam feror religione, ut in singulare Te mihi prorsus a Clementissimo Numine concessum esse solatium, judicem. sive enim ad praterita respiciam tempora, sive presentem eorum examen conditionem, utroque modo benevolentissimum adfectum Tuum ac innumerabilia propemodum beneficiorum genera me deprehendo expertum. e fonte namque me olim sacro levasse, haud Tibi sufficiebat; Tuæ porro MAGNIFICENTIAE in primis, si a Deo discessero, debeo & studiorum sortisque rationem, quæ cuncta nisi mente ubivis locorum & temporum gratissima dilaudarem, omnium dubio procul essem iniquissimus. Dum itaque transacto feliciter veteri, novum cum Deo annum auspicas, quid possum aliud, nisi ut gaudiis Tuis mea simul adjungam. annos ætatis superasti octoginta; annos non numero magis, quam fatis conspicuos. hæc autem jam olim e Dei judicio producta, Te ipsum quoque a Deo judicatum monstrant, ac nomen Danielis, quod in sacro Initiationis fœdere accepisti, præstantius reddunt, omenque explent. Quare si thematici loco hic pertractandi Viros eligam eodem nomine gloriantes, nec absonum erit (faces enim luculentissimas huic auso meo prætulērunt & Summus ille avi nostri Theologus, *D. Georg. Henr. Gætzius, Sup. Lubec.* qui non solum in Oratione quadam solenni Scholastica *Eruditos Luca nomine claros* recensuit; sed & in Epistola Gratulatoria ad D. Lucium vocatum Super. Pirmensem demandata dispersos Eruditos Dresdenses collegit: & Exc. *Christoph. Jacob. Blum*, qui in Epistola Gratulatoria ad D. Pippingium, electum Concionatorem Aulicum, Patronum mihi æternum colendum, Eruditos Lipsiæ Natos enumeravit, quorum vestigia legere haud levis venerationis tantorum Luminum species fore videtur,) nec quisquam mihi vitio vertet. Equidem vereri poteram, nec immerito, ne MAGNIFICENTIAM TUAM temere interpellando, & a publicis seriisve negotiis ad jejunas avocando chartas facinus

cinus inexcusabile committerem : prolixa tamen Tua in me voluntas
eum mihi addidere animum, ut quod debens facio, idem intrepide ad-
gredi nullus dubitarim. Admitte igitur, MAGNIFICE VIR, admitte,
obsecro, intra musæum hanc, quam decenti cum submissione animi si-
sto, *Virorum Danielis Nomine illustrium* cohortem, utque a Tuo splen-
dore lucem quamdam, quam in se pagellæ hæ nullam habent, sibi foene-
rentur, benignissime permitte. efficies hoc pacto non solum, ut ad
portum exoptatum eo feliciori raticula mea cursu convolet ; sed &
ego, quem debitus erga MAGNIFICENTIAM TUAM reverentiæ cul-
tus trepidantem efficit, in posterum in præstandis grati animi officiis
longe alacriorem firmioremque me exhibere valeam.

Adgressurus autem ipsam Clarorum Virorum Danielis nomine in-
signitorum delineationem, facilem mihi veniam promitto, si accura-
tam & omnibus numeris absolutam vitæ eorundem adumbrationem
hiscæ comprehendere cancellis nequeam ; satis interim habens, dum-
modo præcipuas cujuslibet res gestas, scriptave primaria in nuce veluti
sistere liceat. servabo vero in enumeratione eorundem ordinem lite-
rarum ; ita tamen, ut ducem illis signiferumque constituam hunc,
quem nostræ imprimis meditationi præ cæteris Hagiographis commen-
davit Servator.

I. DANIELEM puto, virum illum Θεόπνευστον, in cujus laude pro-
lixi admodum fuere D. Roëber P. III. Arc. pag. 362, 675. Dannhauerus in
Concionibus Festivis. dolendum sane, quod de ipsius nativitate, ge-
nere & morte altum in scriptura sit silentium, ac omnia e profanis peten-
da scriptoribus, quorum fides, ut plurimum suspecta & fallax, scrutantem
in plerisque relinquit dubium. Patriam enim contemplaturus adeat,
necesse est, Epiphanium & Dorotheum, utpote qui in Vitis Prophetarum
eam nuncupant Bethoron superiorem, cujus tamen in locum alii
substituunt Bethabara prope Jerusalem. neutri vero parti assensum
præbet Zehnerus in Editione Epiphaniï modo laudati aliam nominans,
nempe Bethzuram. nobili præterea idem Epiphanius genere nostrum
refert natum, patremque vocat Σαβαδν. Officia quod concernit & di-
gnitates, captivum in Persiam missum juvenem, Aulicique primum mi-
nistri functum esse officio e Sacris edocemur. mutata vero scena locum
adversæ

adversæ concessit fortunæ, inque obscuro aliquandiu vixit. Tertius post in regno salutatus, Triumviri ad mortem usque vicem gessisse uno quasi ore asseritur. ter quotidie pro more suo Deum invocabat palam aperta fenestra versus Hierosolyma, quia Deus promiserat, se captivos auditurum, si facie versus templum obversa precarentur. 1. Reg. VIII. Profundæ fuit scientiæ, id quod testatur locus Ez. 28, 3. Etatem Chronologi inquirentes, in diversas abeunt partes. Geierus in Comment. in Daniele sequentes adducit: *Sunt*, inquit, *qui Danielem anno ætatis 12. alii 14. & 15. captivum credunt abductum. annos ergo ætatis supputant 1) Zehnerus 98. 2) Wigandus 100. 3) Isidorus 110. 4) Pererius 138. 5) Ebræi apud Sanctium 150. Annos ad minimum 70. Prophetam fuisse asserit Polanus, in comment. adeo ut 6 seculis antecefferit Messiam. attamen ab his e Gei-ero citatis discedit, aliumve ponit calculum Jo. Clericus, qui in Comp. Hist. Univ. eundem circa annum mundi 3376. & ante Christum natum 608. anno captivum a Nabuchodonosore fuisse abductum, vixisse vero ad annum usque mundi 3446. f. A. C. N. 538. affirmare non veritus est. Danielem porro Babylone mortuum, sepultumque ibidem in spelunca quadam fuisse testantur Epiphanius & Dorotheus. at si scripturam consulit quidam eruditus ex cap. X. v. 1--4. prophetiæ Danielitiæ Hagiographum anno Cyri Tertio in Susiana fuisse, tunc temporis valde senem, evincere satagit. ulterius ille pergit, neminem, quod Noster Babylonem regressus sit, ibidemque diem obierit supremum, ex vetustioribus unquam prodidisse. vero igitur ipsi videtur propius, illic discessisse, ubi senecturem egerit. major huic veritati lux affulget, si *Benjaminum* confero *Tudelensem* in *Itinerario* sequentia referentem: *In Susis Metropoli Abasveri quondam Regia, suo tempore Danielis loculum vitreo inclusum conditorio, de ponte supra flumen in medio catenis suspensum ferreis, cum litigium inter utrosque fluminis acolas, Sancti hujus reliquias ex æquo appetentes componi non potuissent.* his itaque probe consideratis Danielem non Babylone, nec Ecbatanis, sed Susis sepultum probabilius videtur, levisque judicanda eorum ratio, qui Hierosolymam rediisse, & magnæ interfuisse Synagogæ volunt, de quibus prolixior est Bochartus in Phaleg. L. III. c. 14. dissentientem vero iterum habet Huetium in Demonstr. Evang. Propos. IV. p. 468. & P. Allixium in Consider. Bibl. Vexata*

porro quæstio est, *an Daniel fuerit Propheta, an Eunuchus?* Prophetam non fuisse, sed Eunuchum consentiens est Judæorum ferme omnium opinio. ad prius stabilendum Majemonides in More Nevochim has allegat causas 1) quod etsi angelus se ei dederit videndum, eum verum futurarum imbuerit notitia, per somnium tamen id factum, eaque propter ipsius librum non inter prophetias sed hagiographa collocandum. 2) quod more non prophetico vixerit, sed principum. 3) quod ex Ezechia credatur prognatus, ac proinde ex Davide, cujus profetiam Reges daturam putant, non prophetas. Eunuchum fuisse vulgo creduntur suadere verba Jes. 39, 7. Dan. I. 3. cui olim subscripserunt sententia Origenes & Hieronymus. ipsi Pontificii, ut cœlibatum commendent, de Danielis gloriantur exemplo. Ita enim *Corn. a Lapide*: *Illibatam, ait, virginitatem ad mortem usque servavit, uti omnes consentiunt. Damascenus* castitatem Nostri dicit causam, cur in medio leonum a Deo sit servatus. abiens ab iis *Epiphanius* asserit: *Erat ita continens, ut Judæi existimarent esse spadonem.* id quod vulgo probatum eunt nonnulli ex eo, quod Daniel magistro eunuchorum regionum fuerit traditus. Illi autem, qui a parte stant adversariorum, ad prius excipiunt: recenseri Daniëlem ab ipsis Judæis in Talmudico libro Megillah inter prophetas cum Jeremia & Aggæo; nec solummodo e maximis unum appellari prophetis, aliis etiam anteponi a Josepho L. X. c. 12. Antiqu. Jud. ipse Maimonides, Judæis cæteris accuratissimus, Danieli Psalmos, librum Ruth, Esther tribuit, quos omnes instinctu Spiritus S. (en characterem vere propheticum!) conscripisse haud in dubium vocat. nec levioris sunt momenti, quæ ad alterum regerunt assertum. remanet enim res adhuc obscura nonnihil & incerta, ex denominatione Danielis דניאל, ejusve duplici acceptione. accuratissimum sane est iudicium Geieri in comment. *Daniëlem non in respectu ad virium defectum & mutilatum corpus, sed quoad officii secretioris rationem hoc ipsum gessisse nomen, adeoque fuisse uxoratum, liberisque a Deo donatum, non improbabiler colligitur ab aliis ex Ezech. XIV. 14. ubi invicem conferuntur Noah, Daniel & Job tum ratione devota pro aliis intercessionis, tum ratione sobolis, malo communi involute ac intereuntis, quod si itaque Daniel liberis caruisset, incongrue sane cum Noacho & Jobo effectus comparatus, quibus liberorum ex tam infecto loco liberatio*

beratio denegata. Quare odium Judæorum in Daniele ex allatis luculenter fatis elucescit, nec tamen defuerunt e Gemaristis, istum pro Messia venturo habentes. legatur hac de re *Lighthfoot*, Hor: H. & T. in v. 14. c. XVI. Matth. qui sic ratiocinatur: *Observe ad memoriam mortuorum hic recursum, e quibus oriturum Mesiam, potius quam e vivis, inter alia forsan hæc ratio suavit, quod minime tunc dierum expectari posset ea pietas in aliquo vivente, qualis eluxerat in istis mortuis. quidam e Gemaristis Babylonicis Danielem e mortuis resuscitatum Mesiam futurum suspicatus est, suavitque hoc forsan ulterius, quod regnum Mesie a resurrectione exorsurum existimarent: quod opinantibus propinquum erat, credere ipsum Mesiam nobiliorem aliquem e sanctis mortuis futurum, illumque resurgentem reliquos secum adducturum esse. quamlibet vero nemo nostrum, meliora e sacris edoctus, ipsum crediderit Mesiam incarnandum, non tamen erubuit citatus Lighthfoot ipsum in Hor. H. & T. in v. 3. 4. 5. cap. V. Matth. præ cæteris beatum prædicare; Hi sex, inquit, sunt unusquisque benedicti benedictionibus sex David, Daniel cum tribus sociis & Rex Mesias.* Circa personam hactenus ipsius quum fuerim occupatus, de nihilo nentiquam erit, si nonnulla de Scriptis ejusdem hic inferam. Ubi statim quæstio oritur notatu digna: an unius Danielis in Scripturis fiat mentio, an plurium? f: utrum Daniel propheta alius sit a Daniele Susannæ vindice. Qna de re olim dubitationis causam *Hieronymus* in Comment; in Daniele & quidem in præmio præbuit, sic enim ille. *Primum hic notari velim, titulum illum ad Beli solum & Draconis historiam pertinere; Eusebium vero & Apollinarium ad Susannæ etiam historiam ex conjectura, uti quidem verisimile est, extendisse.* Danielem autem Susannæ vindicem eundem cum propheta fuisse, nemini absurdum videbitur. dubitanti enim de hujus veritate vetustissimæ Græcorum opponendæ editiones, in quibus non distinguuntur, immo ab historia Susannæ initium trahit Prophetia. notandum scilicet, quod XII. annorum puer scriptum istud dicatur concepisse historicum. Libros equidem hos Danielis pariter & Esdræ, Nehemiæ, item Estheræ ab uno quodam anonymo ex annal. publ. diu post Judam Maccabaum descriptos, sicque ex describentium festinatione corruptos esse, olim evomuit *Spinoza*. ast
atheum

atheum hunc, ceterosve judæos prophetiæ Θεοπνευστου in dubium vocantes refutavit suo jamjam tempore Josephus supra allegatus: *Quoscunque ajens, libros a se conscriptos reliquit Daniel, leguntur hodie apud nos atque hi nobis fidem faciunt, Danielem cum Deo colloquia habuisse; & CHRISTUS ipse Matth. XXIV. 15. hunc titulo prophetæ donavit.* quare modernorum ira judæorum nullo alio excitari magis potest, quam dictorum ex Daniele citatorum prolatione, hanc in primis etiam ob rem, quoniam doctrina de LXX. hebdomadibus incarnationem Messiae factam ipsis reddit certiore. horrendum sane in *Talmud Massebeth Sanbedrin c. II.* legitur judicium: *Exspirent animam, qui temporis articulos supputant, id quod Lipman confirmat: eorum animæ pereant, qui tempora supputant.* Hebdomades, quod spectat modo dictas, quarum Dan: IX, 24. mentio fit, dissecantur eæ in triplicem annorum summam, eam vero admodum inæqualem: *primo* in 7. hebdomadas vel annos 49. a dato diplomate Cyri de reedificanda Hierosolyma ad finitam reedificationem a Nehemia factam; *altera* summa continet 62. hebdomadas vel 434 annos, a finita scilicet reedificatione ad initium ultimæ hebdomadis e LXX, quo spatio tempora Monarchiæ Persicæ, & Græcæ & Syro-Persicæ omnia præterfluxerunt, ut & ea, quæ Romanorum in judæos imperio sunt tribuenda; *ultima* tertio hebdomas in duas e textu sacro, versu nimirum 27. secatur partes æquales. enumeratis ante primo hebdomadibus septem, & dein 62. ita ut cum reliqua sit una tantum e LXX. & quidem ultima, ab ejus medio exordietur Messias ministerium suum: quo per 3. annos & dimidiatam istius partem posteriorem peract, cessare ille facit sacrificium atque oblationem. quæ omnia fufius legenda apud *L. ghtfoot* Hor. Hebr: & T. in v. 6. cap. III. Matth. plura quoque cupido lectori suppeditabit *Glasfius* in Phil: S. L. I. de Text. V. S. Purit: cui & addimeretur, *Dorschéxi* Diss: de LXX. hebdomadis Danielis, Argentor: a. 1651. habita.

II. Perlustrata jam Danielis historia, ordo Alphabeticus conspectui nostro primum sistit DANIELEM ARNALDUM, Tarasconensem Nobilem, poetam Provincensem (aus Provence) qui sec: XII. sub imperio Alphonfi I. Comitis Provinciensis vixit. Varia conscri-

psit

psit Poëtica, visa *Franc: Petrarcha* haud inutilia, qui & eandem ob rationem Arnaldum imitari summo sibi honori duxit. Inter alia Viri hujus scripta magni cum primis habentur ea, quæ sub tit: *Las phantasmurias del Paganisme*, edita errores Gentilium perstringunt, Mortuus dicitur anno 1189.

Non confundendus cum Daniele nostro est ANTON: ARNALDUS, Theologus Sorbonicus, celeberrimusque Pontificiorum Promachus, quem Act. Erud. Lipsf. ad ann: 1710. p. 121. sqq. d. 6. Febr. 1612. natum, purpuram sæpius oblatam continuo detrectasse, annove fere 83. post d. 8. Aug. 1694. decessisse referunt. in Belgico exilio demortuus libertates ecclesiæ Anglicanæ defendit in libro, quem *de frequenti communione* scripsit, in cujus præfatione Petrum & Paulum Ecclesiæ capita designat. quod scriptum postea ab Innocentio XI. PP. peculiari bulla damnatum, tandemque crematum affirmat *Adami* in deliciis N. T. ann. 1695. p. 1245. confirmasse porro sententiam suam creditur *Antonius* hic 1.) in Tr. Gallico de autoritaté Petri & Pauli. 2.) in Tr. Grandeur de l'Eglise Romaine établie sur l'autorite de S. Pierre & S. Paul. Adversarios *Arnaldi* hac in parte fustus recenset *B. Triguus* in Diss. de origine controversiæ circa æqualem Petri & Pauli primatum. quorum postremus haud fuit antagonista *Theoph. Raynaudus* 1.) in Corona aurea R. P. 2.) in Tr. collationem *Arnaldi de Britannia* cum *Arnaldo de Lutetia* continente; in primis autem 3.) in Tr. de ecclesiâ bicipite. Plura qui de hoc legere gestit, adeat maximum Pliffensis Athenæi Theologum, Patronum Præceptoremque meum summo studio colendum, Magnif. D. J. *Olearium*, qui in Diss. de Peccato Philosophico d. 16. Sept. 1690. hic loci habita §. 7. sqq. prolixè de hoc agit. it: Excell: *Zacb. Grapium* in Tr. Theologia recens controversa absoluta p. 100. sq.

II. DANIEL BARTOLUS, Italus, vir summi alias ingenii, de quo longe abest, ut aliorum superaddam iudicium, ut potius instar omnium Excell. hic commemorem *Morbosum*, acerrimum alias & auctorum & rei literariæ scriptorum censorem, utpote qui sequens de eo Polyh. L. I. p. 186. seqq. struit ratiocinium. *Varios* (sc. noster) *libellos scripsit Italica lingua cultu orationis pene nimios. Inter illos est liber de literatis eorumque virtutibus & vitiis, qui in Germanam quoque linguam translatus est. Conversus est etiam in linguam latinam cum hoc titulo: Character hominis literati. Multa in illo arguta sunt de scriptis satyricis, obscænis, plagiis &c. sed ad eloquentiam magis quam historiam spectant: nam belli ele-*

gantisque ingenii lufus circa fingula capita apud illum habentur. Scripfit alios libros, in quibus eloquentia ecclefiaftica ufus eft. adducit præterea citatus Morhofius eodem loco *Theophilum Spizelium & Franc. Ridderum*, qui de eodem argumento aliquot confcripferint libros. An hic idem fit cum Bartholo ifto, quem A. C. 1345 floruiſſe tradit *P. Mich. Pexenfelder* in *Appar. Erudit.* p. 473. aliis diſpiciendum committo.

Separandus longe a noſtro venit *Job. Bapt. Bartholus* vir nullius alias rei rudis, dignus tamen, qui claſſi eruditorum ſine moribus a *Cl. M. Frid. Erneſt. Scholke*, in *Diſſ. de eodem themate* Lipſ. 1705. habita adnumeretur. Alius præterea, nomine *Bartholinus Bartholi* Carmelitæ meminerunt Autores des *Berichts von neuen Büchern.* p. 670.

IV. Producitur DANIEL BECKER, Regiomontanus, Med. D. & P. P. Elect. Brandeb. Archiater atque Conſiliarius. natus creditur d. 5. Jan. 1627. patre *Dan. Beckero*, Med. D. & P. P. Electoris Brandeb. Archiatro & civitatis Kneiphofianæ Phyſico; matre *Maria, Jo. Lengen*, Conſulis Witteb. filia. Supremos in Medicina honores Argentorati d. 22. Sept. 1652. eſt confeſcutus, poſt rediens per Bataviam ad ſuos, conjugem ſibi an. 1655. junxit *Reginam* virginem, *Chriſtoph. Schimmelfengii*, Hæreditarii in *Sunicken* filiam; hac vero mortua alteram ſibi elegit, *Sophiam* itidem Virginem, *Cyriaci Heilsbergeri* ſenatoris in Palæopoli filiam. mortuus tandem menſe Febr. 1670. Scripta quod concernit hujus, primarium inter ea locum habent 1) *Spagyria Microcoſmi*, Roſtoch. 1622. 12. poſt triplo auctior & correctior edit. Lugd. Bat. 1633. 4. 2) de cultrivoro Bruſſiaco obſervatio Regiomont. 1636. 4. Lugd. Bat. 1638. 1640. 8. Germanice Regiomont. 1643. 12. 3) *Medicus Microcoſmus* Lugd. Bat. 1633. 4. & Lond. 1660. 12. 4) *hiſtoria morbi Academici Regiomontani*, ibid. 1649. 4. 5) *Hauß-Apothek von Beſchreibung des Hollunders und Wachholders*, Regiom. 1650. 8.

Conſonant quoad cognomen, non prænomen 1) *WILH. BECKER* Eccleſiaſtes Amſtelodamenſis, vir eximia ſuo tempore eruditionis, acerrimus poſt *Bened. Spinozam* Monotheiſtarum in Belgio deſenſor, de quo vid: *Tenzelius* in *monatſ. Unterredungen*, an. 1692. 1693. ubi ipſius etiam conſpicitur effigies. Quantos hic libro: cui inſcriptio *Mundus Fascinatus*, An. C. 1691. edito excitaverit motus, prolixè tradit eximius Hiſtoricus *Georg. Hornius* in *hiſtoria Eccleſiaſtica*, p. 874. ſq. hoc namque intendens, ut diabolorum

abolorum operationes in hominem esse nullas, quemlibet & edoceat & convincat. adversarios in Belgio habuit varios; *Everhardum van der Hooght, Job. Aastium, Paul. Steendinckelium, Jo. van der Wayen, Sam. de Vries, Meib. Leydeckerum, Petrum Poiretum, Jo. a Marck. &c.* Consulendus est, si lubet, Magnif. D. *Fechtius* in Diss: libellum: *das ewige Evangelium* examinante, A. C. 1699 Rostoch: habita, it: *Christ. Wildvogelii* Angeloscopia legalis 1692. divulgata, & denique D. *J. Fr. Mayeri* Diss: ad dict. Act. XVII. 28. Gryphisvald. 1707. conscripta. 2.) D. CORN. BECKEN, Theol. Lipsi. qui initio Sec: XVII. *Sam: Huberi* tempore floruit, uti adnotat Abbas Mariavallensis, D. *J. Andr: Schmid.* in Diss: de *Sam. Hubero* Helmst. 1708. prodita p. 64. 3.) J. PISTORIUS, Nidanius, Jacobi Marchionis Badenf: Consiliarius, cujus vitam factaque nefanda pluribus tradidit *Fechtius* in hist: Colloq: Emmendingensf. 4.) MODESTINUS PISTORIUS, Consul Lipsi. 5.) SIM. PISTORIUS, JC. Lipsi. d. 28. Oct. 1489. natus, ac A. C. 1562. d. 2. Dec: denatus, uti de utroque Cel. *Blumius* supra citatus in Epist: Gratulat: asserit. 6.) THEOPHILUS PISTORIUS, cujus enchiridion. linguæ S. Ebr. Grammaticum nimis breve in 12. vulgatum allegat *Danzius* in Exercitatione sua Critico-Literaria.

V. DANIEL BREENIUS, quem *Buddeus* in Lexico dicit primo Arminianum, cujus patria urbs Harlem, annus nativitatis 1594. mortis 1664. Præceptor *Episcopius.* post vero ad castra Anabaptistarum transiens & Mennonistarum, Socini errores acriter defendit. Scripsit examen tractatus a Simone Episcopo, Præceptore conscripti super quaestione: an liceat christiano magistratum gerere. cætera vero opera a *Buddeo* recensita junctim a *Franc. Cupero* post edita habentur. idem Compendium *Theologiae Erasmicæ* (intelligendus hic erit *Desiderius Erasmus* Roterodamus, antea *Gerardus Gerardi* dictus, nomine Gerardi ob cognatam idiomatis Belgici significationem mutato in prænomen *Desiderii* & agnomen *Erasini*, vocis græcæ, quæ latinis amabilis) Roterodami a. 1677. edidit: librum anonymum a *Breenio* compositum de *Regno Ecclesiæ glorioso per Christum in terris erigendo &c.* prolixè refutat *Excell. fidei nostræ defensor, B. Bayerus* in diss. de Regno Ecclesiæ Glorioso p. 29. sqq. edidit præterea notas in Scripturam S. quæ nimium quantum *Socinianismum* spirant. Quæ hæresis quamvis primariam sibi sedem, ubi late sparsa est, fecerit Poloniam; attamen circa A. C. 1569. Socinianos jamjam in Belgio fuisse constat, quos inter eminuit

Hermann van Feltruyck & frater ejus *Cornelius*. Postea iidem nidulari in Belgio coeperunt, postquam ex Polonia fuerant disturbati. *Ostrodus* namque in Bataviam secedens magnas ibidem dedit turbas, donec anno 1653. Senatus Amstelodamensis, ut & Foederati reliqui edictum sat acerbum adversus eosdem evulgarent, quod vero eques quidam Polonus in Apologia refutare voluit. Licet autem Magistratus Belgii gravissime sese opponeret Socinianis, paulo tamen post edictum delituerunt inter Mennonistas atque Arminianos, ex quorum numero fuere Breenius noster, *Jo. Stoinius*, *Zwoickerus*, *Wissorvatus*, (nobilis Polonus, qui Spanhemii Collegium Anti-Socinianum refutavit) aliique quos præter Sandium in *Bibliotheca Anti-Trinitariorum*, & Sagittarium in *Introductione Hist. Eccl. Benthemius in Holländischen Kirchen- und Schulen- Staat* recenset. Belgium hodiæ primarius veluti locus est Socinianorum, nam præcipua ferme eorum scripta lucem ibidem acceperunt & adspiciunt, quod vel unice patet ex editione Amstelodamensi *Bibliotheca fratrum Polonorum*. Ex Reformatis Belgis, qui Socinianorum progressus impedire non una vice sunt conati, excellent *Spanhemius* & *Hornbeckius*, ne dicam de aliis Belgis, qui prolixis scriptis eosdem refutarunt.

VI. DANIEL CHAMIER, Seculo XVII. celebris, cujus patria Delphinatus. Vocatus anno 1612. Montis Albani (urbs regionis Cadurcorum Gallicæ) Concionator, post Theologiæ declaratus Professor. maximus ille Calvinianorum Promachus, obque vastum illud opus, cui titulus: *Panstratia Catholica*, (A. C. 1626. Genevæ cum *Ben. Turretini* Prof. ibidem Theologiæ præfatione edita & a Filio *Adriano Chapniero* Synodo Ecclesiæ Reformatae in Gallia Nationali dicata, cujus operis compendium sub titulo: *Chamierus contractus* anno 1643. fol. Genevæ a *Frid. Spanhemio* typis impressum est) Lutheranis haud ignotus, cujus falsissimam Scripturæ S. interpretationem refutatione dignam plurimi nostratum putarunt; e quibus liceat adducere *D. Val. Velehemium* in *Diss. ad dict. 1. Tim. II. v. 3. 7.* Jen. 1695. it. *D. Andr. Kunadum* in *Diss. ad dict. Jer. 31. 18. 19.* Witt. 1701. *M. Petr. Theod. Seelmann*, Ecclesiastes Stasfurtensis in libro: *Erquickstunden* P. II. p. 213. sequentia de ejus morte refert: *istum*, inquires, *de Rege Ludovico XIII. anno 1621. urbem su-*
pra

praedictam Montauban oppugnante, in cathedra publice verba fecisse, ipsiusque inutile opus, quod Rex adgressus erat, tribus praedixisse vicibus. de rostris autem Sacris cum descendisset, armatum postea aggeribus se hostium armis exposuisse, ictuque bombarde periisse. legi praeterea de autore nostro meretur Grammondus in Hist. Gall. L. X. d' Aubigne Hist. Univ. T. III. Varillas hist. del' herefie.

Alium ejusdem nominis auctorem, quantum mihi quidem constat, non novit Orbis Literatus, praeter FRANCISCUM CHAMIERUM Gallum Pontificium, qui anno 1663. Comment. in Scripturam S. in fol. edidit, in quo licet brevis sit, selectiora tamen dicitur habere realia.

VII. DANIEL CLERICUS, Senator Genevensis non levem sibi per historiam Medicinæ apud eruditos promeritus famam. Pater ipsius dicitur ab Exc. h. t. Professore Moraliū Lipsiensi, *Gottlob. Friedr. Jenichen* (in praefat., quam J. Clerici Operibus Philosophicis in IV. Tomos digestis & Lips. 1710. editis, praeposuit) *Stephanus Clericus*, Prof. Græc. Linguae & Senator Genevensis: Patris Frater *David Clericus*, Prof. itidem istius loci LL. OO; Mater nostri Clerici *Susanna*, Galatini Senatoris Genevæ filia; Frater ipsius minimus, *Franciscus Clericus*, mercator Lipsiensis; minor vero famigeratissimus ille *J. Clericus*, ob controversiam inprimis cum *P. Burmanno* & scripta nonnulla, quæ hinc inde vel sub proprio nomine, vel Pseudonymus; (sic enim sub *Liberio a S. amore*; *Gorallo*; *Theophilo Alethino*; *Critobulo Hieropolitano* latuit) edidit, qui Genevæ 1657. natus, studia primum humaniora & philosophiam sub auspicio Cl. *J. Chouet* excoluit; iterata vero scriptorum Theologicorum *Stephani Curcellæi*, avia fratris lectione, Arminianorum professus dogmata, omnium Theologorum Genevensium, inprimis *Francisci Turretini* hinc in se excitans odium, profugus postmodum in urbem *Sambour*, epistolas sub nomine *Liberii de S. amore* edidit, omnium judicio & censurae obvias. tempora vero cum & ibidem essent nubila, fatis cedens, Angliam cum *Gregorio Leti* profectus, Londini semestrem Gallicum egit Concionatorem; abiens tandem ex Anglia, Amstelodami a Remonstrantibus Philosophiæ creatus Professor, conjugium iniit cum modo laudati *Leti* filia majori, genuitque unicum filium anno ætatis X. mortuum. Plura de Viro tantæ famæ & autoritatis hic commemorare,

supervacaneum utrique censeo, cum omnes ferme, plerique sane libri, quid memoratu dignum de eodem referant.

Alius præter hosce celebres Clericos olim inclaruit SAM. CLERICUS, Theol. D. haud ignobilis, infelix vero *Paul. Riccium* judæum conversum & eruditum secutus, qui & anno 1667. 8. librum de Synedrîis & Poenis transtulit Mîschnicum. Parum a recensitis quoad sonum differt SAM. CLARCKIUS, Diaconus Norvicensis, Anglus, qui circa annum 1705. in libello suo Anglico, cui titulus: Demonstratio essentiaæ atque attributorum Dei, quæ nullum positivum conceptum, sed tantum negativum de Deo concedunt. Atheismi atque Spinosismi ab autore quodam anonymo Anglo accusatus est. De J. CLERICO Carminario, cujus patria Meldæ, urbs non longe a Parisiis distita, martyre; de JO. CLERICO, BUSSY alias dicto, Parlamenti Parisiensis Procuratore, & J. CLERICO, Episcopo Bathoniensi Angliæ (*Bath*) qui Sec. XVI. vixit, consuli, si lubet, potest Buddeus in Lexico.

VIII. EHREGOTT DAN. COLBERG. WisMariensium ad D. Nic. Pastor, Regiique Consistorii Assessor. natus anno 1659. *Colbergæ*, urbe Pomerania; Patre *Jo. Colbergio*, tum temporis Pastore Primario Colbergensi, quem postea Gryphisvaldensis Academia habuit Doctorem Theologiae & Professorem Ordinarium, Facultatis Seniore, Consistorii Assessorem & Pastorem Marianum; Matre *Christiana Elisabetta Pfeiffia*. Duxit anno 1692. *Elisabetham Margaretham, Friderici Gerdesii* J. U. D. & P. P. Gryphisvaldens. filiam duorum filiorum, totidemque postmodum filiarum matrem. animam Deo reddidit d. 30. Oct. anno 1698. æt. 40. Edidit noster anno 1686. duplicem Tractatum, sc. *descriptionem Monarchiæ Sueo-Gothiæ; it. delineationem aliam Monarchiæ Sueo-Gothiæ, it. discursum* moralem *de tolerantia diversarum religionum politica*; anno 1689. 1690. partem priorem *christianissimi Platonico-Hermetici; it. regnum tenebrarum ex Aristotelica Philosophia & Theologia mixtum; de tribus viis cognoscendi Deum ex divina Physica, Metaphysica & Hyperphysica, it. Sciagraphiam Philosophiæ Moralis, it. discursum moralem de consuetudine irrationali, it. discursum de errore populi circa mores: it. Veritatem sub involucri fabularum latentem*, ut reliquos taceam, quos recensent Acta Erud. Lips. 1694. p. 386. & Supplem. T. II. Sect. X. p. 461.

IX. DANIEL COSNACUS Archi-Episcopus Aquensis, qui circa finem

finem præteriti seculi quæstionem illam : *an religiosi, monachi habeant quedam privilegia a Pontifice concessa, quorum ope eximantur a potestate episcopali illius loci, in quo commorantur?* impugnavit, neganda. Immo Regis Galliæ ope fretus adjutusque, neglectis Papæ literis monitoriis, pessimos Monachorum, Papæ jura obtinentium, mores severe emendavit, ut refert Magnif. *Læfcherus* in relationibus innocuis anno 1702. pag. 236.

Datur alius, BERTRANDUS COSNAC, s. DE CHANAC, Episcopus Comitatus Convenensis in Gallia, post Cardinalis, anno 1373. Avenione mortuus, de quo *Buddeus* evolendus in Lexico.

X. DANIEL CRAMERUS, Excellens Theologus, natus 1568. d. 20. Jan. Retziæ, (Neo-Marchiæ oppido) patre *Martino Cramero* istius loci Concionatore; matre *Gertrudi Crucigeriana*. hic anno 1598. d. 3. Jun. Doctor Theologiæ Wittebergæ creatus, Pastor post templi B. Mariæ, Gymnasiique Stetiniensis Inspector salutatus est. duo iniit matrimonia: prius cum *Erdmunde, Jacobi Fabri* S. Th. D. Orient. Pomeraniæ Superint. & Concionat. Aul. filia anno 1595. d. 15. Sept., ex qua 7. suscepit, liberos 4. filios, quos inter referendus *M. J. Jac. Cramerus* Gedanensis Ecclesiastes; & 3. filias; posterius cum *Elisabetha Bartholomævia* anno 1609. d. 16. Jan. quod mundo 9. dedit liberos, 3. filios, 6. filias. mortuus est d. 5. Oct. 1637. anno ætatis 69. dignus, qui a *M. Sam. Theodoro Schmid* in Diss. de Theologis in utero Deo consecratis Lips. 1707. habita classi eorum adnumeretur, qui in tenera ætate, vel adhuc in utero absconditi materno parentibus Deo fuere dicati. Egregius fuit concionator & fidelis Dei servus, cujus notæ & observationes in Lectiones Biblicas, quibus inscriptio : *Summarische und Biblische Auslegungen*, ob elegantes usus homiletis commendandæ, ut de iis candide judicat, ipsarumque defectum, quo laborabant, in specimine quodam Operis Biblici Practici emendavit & auxit *Gotifr. Wegnerus*. Fata Crameriana describit *L. Christ. Grossius* in Conc. Funebri sequentibus : *Es ist männiglich wissend, daß es wegen hohen Alters, und abgenützter Leibes und Gemüths Kräfte mit ihm dahin gediehen daß er vorm Jahre Dom. IX. p. Trin. sc. d. 24. Aug. das Evangelium nicht mehr ablesen können, sondern abbrechen müssen, gleichwohl aber durch eine schöne Predigt dasselbe expliciret, denen*
Zuhör

Zuhörern ausgelegt, und damit gleichsam valedicirt, wie es denn auch seine letzte Predigt gewesen. Idem Grossius in Epist. dedicatoria hæc in laudem ejus refert. Nach zugestandner Schwachheit des Gesichts hat er oft gewünscht, daß der liebe GÖtte kommen möchte, und ihn hinweg nehmen, sonderlich weil er das Predigen und Lehren nicht mehr verrichten könnte, welches denn ihm als einen lebendigen und welchen der Müßiggang zur Last, sehr beschwerlich war. *Multa reliquit scripta e. g. disputat. ones 18. de precipuis Logica Aristotelica partibus; Isagogen in metaphysicam Aristotelis; tract. de sublimi corporis beatorum spiritualis mysterio; nonnulla Polemica contra Eliam Hasenmüllerum, Jac. Gretserum, Pelargum, Seruatium; sanam de Prædestinatione doctrinam; scholas Propheticas; arborem hereticæ consanguinitatis; chronicon Pomeranie, ut cætera silentio præteream.*

XI. JOHANNES DANIEL CRAMERUS. P. P. Hanoviensis, Excellentis ævi sui historicus, cujus etiam studio celebris Historiographi *Georgii Hornii* Historia Ecclesiastica denuo cum Supplemento prodit.

Diversi ab utroque Cramero sunt sequentes 1.) ANDR. CRAMERUS, qui 1628. cum Evenio Magdeburgi magnas habuit turbas de Genere Theologia: *an sit habitus*, teste B. Kromayero in Hist. Eccl. p. 649. ubi postmodum Academia Wittebergensis, Heimstadiensis & Lipsiensis responsis suis non exigua controversiæ huic dederunt augmenta. 2.) MART. ZACH. CRAMERUS, decus olim Lipsiæ, J. U. D. Instit. P. P. & Acad. hujus Syndicus, natus d. 24. Dec. anno 1646. Northusæ, Patre *Magno Cramero*, Jurium apud Northusanos Practico famigeratissimo; Matre *Eva Magdalena*, ex stirpe, in Ducatu Luneburgico notissima, Antoniorum oriunda; obiit d. 13. Sept. 1679. 3.) M. FRID. CRAMERUS, Sedinensis Theologus longe meritisimus, ubi nota est controversia, quæ ipsum inter olim & *C. F. Rango*, nec non *D. F. Fabricium* ab una, atque ex altera parte *J. E. Pfulium*, tum quidem Theologum Gultroviensem, dein Neo-Brandenburgensem de usu Formulæ: *Christus in nobis*, pro & contra movebatur, quamque prolixè satis delineat magnus nostræ atatis Theologus, *D. J. Fechtius* in diss. ad dictum Col. I. 27. anno 1705. habita p. 11. sqq. 4.) MATTH. CRAMER, cujus nomine prodit *le vrai & uniquement parfait Dictionaire Royal, Radical, Sinonimique, Phraseologique &c.* 5.) nec tacendus hic est TH. CRANMERUS, (falso scribitur Crammerus) Archiepiscopus Cantuariensis, natus ex stirpe nobili in Provincia Nottinghamensi anno

1489.

1489. d. 2. Jul. Patre ejusdem nominis. mortuus anno 1556. d. 1. Mart. æt. 68. hic in biennio captivitatis sub Regina *Maria* contra Missæ Sacrificium, adorationem panis eucharistici, nonnulla scripsit & emendationes versionis Anglicanæ S. Scripturæ itemque epistolas quasdam divulgavit, sibi que adversarium *Steph. Gardinerum* refutare proposuit, ast jussu Superiorum impeditus.

XII. DANIEL, Jesuita, qui per specimen historiæ Franco-Gallicæ, in quo de rebus *Chlodovæi* ejusque liberorum agit, omne eruditorum sibi conciliavit desiderium. quoniam vero utrique parti & Pontificum & Galliæ Regum nimium videtur addictus, idcirco & historia ipsius sine dubio pro diverso respectu erit conscripta, uti in antecessum jamjam monuere autores *des neuven Bücher Saals P. I. p. 81. sq. 931.*

XIII. DANIEL SYRUS, unus e Secta Jacobitarum, qui Epitomen etiam Constitutionis Ecclesiæ Jacobitarum arabice ab *Abrahamo* post *Echellensi* verso conscripsit, de quo *Ebed Jesu Catalogus scriptorum* consulendus. Quæ secta originem suam debere *Jacobo* cuidam, cognomine *Zanzalo*, (qui hæresin Theopaschitarum & Monophysitarum per Syriam præcipue propagavit) vulgo creditur, hodieque per Ægyptum, Abyssiniam, Syriam totumque Orientem late diffunditur. *Sandifus* in Itinerario suo sequentes Jacobitarum adnotat errores. 1.) *In hunc usque diem, inquit, negant, Christum verum Deum esse, verumque hominem, naturas tamen ejus dividere non ausi, metu illius se divulsuros personam.* 2.) *infantes suos non nisi 40. dies adultos baptizant.* 3.) *Psalms Davidis plerumque canunt, una cum aliis ex V. & N. foedere locis.* 4.) *Eucharistiam sub utraque celebrant, infantibus etiam statim a baptismo eam porrigentes.* 5.) *Infantes ante baptismum signo crucis signant, confessionem auricularem ignorant.* 6.) *uti mortuis inferias non faciunt, ita etiam purgatorium rejiciunt, credentes: animam cum corpore in sepulchro quiescere, ibique usque ad adventum Christi eo in statu permanere.* 7.) *Sacerdotes, quos habent, nubunt &c. Peculiarem de Secta Jacobitarum anno 1685. d. 29. April. habuit Diff. M. Jo. Balth. Jacobi, Concionator ad D. Nicolai Sabbathicus, quæ pleniorẽ suppeditat notitiam.*

XIV. DANIELIS alius Syri, Bar Mariam dicti, meminit citatus

C

in

in proxime præcedentibus Ebed Jesu, d. I. eumque historiam Ecclesiasticam 4. tomis & Chronicon edidisse, refert.

XV. DANIEL, Episcopus Vintoniæ, urbis Angliæ, qui tempore Bedæ, Sec. VIII. ibidem vixit, annisque 42. de ecclesia bene meritus, anno 746. mortuus, cujus Scripta nostro in primis avo obvia sunt sequentia. 1.) Tractatus de rebus gestis Saxonum Australium. 2.) Historia sua Provincia. 3.) Insula Vesbi. 4.) Vita S. Cetti Episcopi, quæ citantur e Balæo & Pitseo de Scriptoribus Angliæ.

XVI. DANIEL ECKLIN, Aroviensis, artis Pharmaceuticæ Studiosus, qui anno 1551. orientem petens, subsequente fuit reversus. Divulgavit hic Francofurti ad Moenum apud Jo. SMIT, anno 1609. lib. Reise Buch des heil. Landes, in quo Itineraria peregrinantium in Palaestinam, maximam partem in unum sunt collecta volumen, ubi P. I. p. 755. sequentia, de vestigiis Christi in monte Oliveti narrat. Auf dem höchsten Gipffel des Delberges ist unser lieber Herr Jesus Christus gen Himmel gefahren, und siehet man die Wahrzeichen seiner Füße, wie Er gestanden. Den rechten siehet man viel scheinbahrer und heitver als den linken.

XVII. DANIEL GALLAND, cujus singulares Christianismi notas, raramve in fide constantiam, quam in carcere & morte, (igne enim anno 1561. combustus dicitur) exhibuerit, pluribus deprædicat Paul. Crocius in grossen Märtyrer-Buche, p. 1093.

Alienus ab hoc est PETRUS GALLAND, Primus Collegii Boncuriani Parisiensis & Canonicus, natus Arie; linguarum, studiorum humaniorum & Theologiae peritissimus, Francisci I. Regis gratia præ cæteris beatus, Præceptor Turnibi, mortuus anno 1559. cujus acumen judicii spirant libri, 1.) oratio de Francisci I. laudibus. 2.) Scriptorum de agrorum limitibus, 3.) argumenta in Quimilianum, 4.) oratio pro Aristotele & Parisiensi Schola contra Ramum. Affinem Petrus suo tempore habuit WILHELMUM GALLANDUM, summum itidem Collegii modo dicti, mortuum anno 1612.

XVIII. DANIEL GRIEBNERUS. S. Theologiae Lic. & Ecclesiasticus ad D. Nicolai facundissimus, prognatus Lipsiæ d. 31. Aug. 1645. Patre Zacharia Griebnero, D. Casp. Griebneri, Physici apud Chemnizenses per XL. annos bene meriti filio & Senatore Lipsiensi; matre Sophia, J. Meyeri, magni nominis Jcti, Consiliarii Electoralis, Jur. Fac. Senioris

oris & Reip. Lipsi. Proconsulis filia. Duplex iniit matrimonium; primum cum *Magdalena, Sibylla, Ant. Gumb. Bœschonii*, Consilarii Electoralis & Syndici Lipsiensis filia, anno 1671. d. 17. Oct. ex quo thoro progeniti *Daniel Conradus*, mature extinctus, *Daniel & Johanna Magdalena*; Alterum anno 1677. d. 14. Dec. cum *Rosina Elisabetha*, D. Mich. *Henr. Hornii* Archiatri Electoralis & Pathologiae Professoris Publici filia, quod conjugium Lipsiae iterum dedit 5. liberos, duas filias, *Rosinam Dorotheam & Sophiam Elisabetham*, & 3. filios, *Henricum Sigismundum*, vitam mox cum morte post mutantem, *Michaelem Henricum & Jo. Sigismundum*. mortuus anno 1685. mense Jan. ætatis 39. & quod excurrit.

XIX. DANIEL GUALTHERUS. Monachus Cisterciensis, mortuus Sec. XII. circa annum 1170. cujus opera posthuma 1.) de conceptione B. Mariae, 2.) de Virginitate ejusdem. 3.) de vera amicitia. De quo vid. *Pitfeus* de Scriptoribus Angliæ, & *Carolus de Viseh* in Bibliotheca Cisterciensi.

Notandus venit alius, sc. RUDOLPHUS GUALTHERUS, strenuus Huldrici Zwinglii defensor, cujus etiam proluxa apologia pro Zwinglio ejusdem operibus P. L. est præfixa, uti observavit excellens Theologus hujus Philyreæ, *Johann. Gottlob PSEYSSER*, LL. OO. & T. Prof. Extraord. vir & solidæ eruditionis & probatæ sinceritatis in Diss. de Convenientia & differentia virtutum naturalium & supernaturalium, Lipsi. 1708. d. 18. Febr. habit. §. 15.

XX. ANDREAS DANIEL HABICHORST. S. Theol. D. & Prof. Rostoch. Consiliarius Consistorialis, Facultatis Theologicae, totiusque Academiae Rostochiensis Senior. natus *Buzovii* ad Varnum, (oppidum 4. milliariibus Rostochio distans) Patre *Daniele Habichorst*, Gustroviensi, qui primum sub Duce Friedlandiae Wallensteinio triumphum arcium, Bucoviensis scilicet, Redentiniensis & Polensis Praefectus, dehinc restitutus ducibus Mekelburgicis tantum Bucoviensis, inde Rhenensis, ulterius Graboviensis per octennium, mox Kribizensis, rursus Graboviensis, dein Furstenbergensis, tandem ab anno 1662. ad 1670. omnium Praefecturarum Ducatus, uti & Principatum Buzoviensis & Razeburgensis inspector fuit, anno 1675. Suerinipie denatus. (hic vero filius fuit *Melchioris Habichorst*, Bardovicensis, advocati Gustroviensis, ex nobili familia von *Habichorsten* prope Cellam Luneburgensium adhuc vigente; Matre *Agneta Grellin*, Wismariensi, *Hermannii*

Grellii, Senatoris Wisuariensis filia. Summum in Philosophia gradum adeptus anno 1658 quem summi itidem tum Viri Dorscheus, Varenius reddidere illustriorem. Præ cæteris vero D *Rhanius*, J. Crus sequenti Anagrammate: *Habichtorstius*, καὶ ἀνάγραμμα: *Hortus hic stabit*.

Artis honos, hortus cluet Habichtorstius Hortus

Hic stabit florens & decus orbis erit.

Anno 1672. Rostochii introductus a D. Aug. Varenio Professor Oratoria, cui officio sequenti 1673. accedebat conjugium cum *Elisabetha Barsenia*, *Georgii Barsenii*, J. U. D. filia. mortuus anno 1704. mense Augusto. Inter scripta maximum constituunt numerum dissertationes ab ipso habitæ ferme innumeræ, præter quas edidit etiam 1) *Tractatum de Melchisedechi historia & figura* 2) *Wohlgegründete Bedenkschrifft über die Jesische sonderbahre Art hochteutsch zu schreiben und zu reden*. Hamb. 1685. 3) *Semi-Centuriam Anagrammatum ex Imperatoris Leopoldi nomine*. 4) *Formula Concordiæ breviarium* 1702. 5) *Drenstößigen Stürmer des verführischen Jesu wiedrigen zweystößigen Mauerbrechers Lutherischen Irgeistes* 1702. 4. 6) *Rostochium Literatum*. Consulenda est de nostro Disputatio supra citata Schmidii de Theologis Deo in utero consecratis.

XXI. DANIEL HARTNACCIUS. Egregius ille Theologus & Historicus, cujus notæ in Historiam Georgii Hornii orbi literario haud ingratae. In iisdem notis p. 398. promittit Tractatum de Monachis prope diem edendum, & p. 547. ibidem ipse se asserit edidisse historiam Synodi Dordracenæ e literis Jo. Hales & Waltheri Balcanqual, Legatorum Regis Angliæ in Dordracena &c. Tenzelius, Polyhistor & autor Colloquiorum Menstrualium ad annum 1689. pag. 241. seqq. Hartnaccii librum: *Erachten von Einrichtung der alten teutschen und neuen Europäischen Historien* Bessel 1688. a capite ad calcem perquirat, judiciumque ibidem suum supponit. idem porro Tenzelius ad an. 1690. p. 625. id in primis in Hartnaccio taxandum suadet, quod virum probæ indolis, fidei infucatae, vitæque non culpandæ, Spekerum Syncretismini cum Socinianis & Arminianis falso accusaverit, & quidem in libro: *der anweisende Bibliothecarius*, qui tamen, judice Tenzelio, levem sane spiret eruditionem. Celebris Cancellarius & Prof. Primarius Tubingensis D. J. Wolffg.

Wolffg. Jager in Diss. de Labadismo anno 1710. habita ipsi præ cæteris scriptoribus palmam tribuit, quod controversiam Jo. de Labadie Pontificii primo, post Reformati, (qui Genevam se conferens, ubi ejus & eruditio singularis & verborum pondus, & elocutionis gravitas omnes mirari fecit, dein in Belgium Fœderatorum abiit & Pastor Medioburgensis factus est) adcurate & prolixè descripserit. dubitans interim, an citata ibidem cuncta sint ipsius Labadie ψευδα, istum contra Hartnaccium in nonnullis defendit, & excusat. Unicus præterea dicitur, qui historiam *Ranterorum*, Anglicæ Sectæ, obscurissimam, in continuatione historiæ Ecclesiasticæ *Micralii* consignaverit, ex scriptis publicis de relatione *J. Hollandi*, qui anno 1651. istos homines auribus & oculis usurpaverit in Anglia.

XXII. DANIEL HEINRICI, Hæreditarius in Muglenz S. Th. D. & P. P. Cathedralis ingenuæ Misnensis Canonicus, Consistorii Ecclesiastici Assessor, Alumnorum Electoralium inspector & Academiae decemvir, Facult. Theol. & Misn. Nat. Senior, natus *Chemnitii*, d. 5. April. 1515; Patrem habuit *Matth. Heinrichi*, Senatorem & Mercatorem ejusdem oppidi; matrem *Annam* ex *Wildecianorum* familia. Vota dedit prima *Euphrosyne Elisabethæ*, D. *Ægidii Strauchii* filia, mortua vero & ista, secunda repetiit cum *Catharina Dorothea Finckelleria* nata, quod ultimum conjugium tribus masculini sexus fulcris suffultum fuit. mortuus anno 1566, d. 15. April. Edita ab ipso habentur scripta 1.) Tract. de *Inspiratione verborum S. Scripturæ* Dresd. 1642. 12. 2) *Comment. in Jer. XXXI. 22.* Lips. 1656. 4. 3) *Synopsis doctrinæ de Messia è solis V. T. libris apertissime demonstratæ*, Lips. 1655. 4. 4.) *Christianus delineatus*, Lips. 1658. 4. (5. *Christologia Orthodoxa*, Lips. 1647. 8. 6) *de vitæ humanæ termino*, ibid. 1651. 4. 7) *Lehre vom Leiden Christi* Lips. 1644. 4. 8.) *Lucubrationes contra Zwvinglium*, Lips. 1662. 4. variæque varii argumenti dissertationes.

Dantur & alii hoc nomine clari; inter quos 1) NIVARDUS HEINRICI, Præpositus Engelthalensis, qui *Claudii Chalemontii* seriem Sanctorum, beatorum ac illustrium virorum O. C. ex Latina lingua in suam Colon 1686. 4. edit. translulisse dicitur a *Jo. Andrea Schmidio*, Abbate Mariavallensi in Tractatu: *Notitia Ordinis Cisterciensis*, Helmst. 1711. edit. 2) THOMAS HEINRICI, qui a nonnullis dicitur Basileensis Vicarius & Decanus; ab aliis Friburgensis; Jesuita, cujus imprimis nota est A. C. anatomia & Irenicon Catholicum, re-

futatus a B. *Dannhauero* in Hyæna Freiburgica ab ovili Christi depulſe, *Menne Hanneckenio*, *Deuſchmanno*, *J. Frereſenio*, Theologo Argentoratenſi in Face Catholicæ veritatis pro inveniendâ in his terris militante Eccleſia, Th. Henrico ejuſque complicitibus Pontificiis accenſa; B. *Dorſcheo* in Pentadecad. diſſert. p. m. 195. 199. 3) HENRICI, hæreticus ille, qui initio Sec. XII. Cenomanenſi (Mans dicta) Pædobaptiſmum ſtatuendo inutilẽ; templa deſtruenda potius, quam ſtruenda; ſanctos nec colendos nec invocandos; hymnos ſacros in templis nullos canendos; crucifixâ quævis frangenda, magnas fecit controverſiæ lites, ab *Hildeberto* Epifcopo t. t. illius loci, poſt Turonenſi Archiepiſcopo & cæteri Clericis excommunicatus, miſſuſq; in exilium.

XXIII. DAN. EL. HEINSIUS, S. Marci Eques, Politices & Hiſtoriarum Profeſſor, natus Gandavi anno 1580, menſe Majo, Patre *Nicolao Heinſio*, Conſule Gerardimontano; Matre *Elifabetha Narvegeria*. hic Hagæ Comitum prima literarum didicit rudimenta, anno vero ætatis XIV. ſeſterioribus a parentib; deſtinatus ſtudiis, Franecqueram Friſtorum miſſus, hinc Lugdunum migrans, duce ibidem *Joſepho Scaligero* ſcientiam Græcæ lingvæ mirabiliter adauxit, quem ingenii ſagacitate & prudentia cepit ad eò, ut morti propinquus ſe neminem æque amiſſe ac Danielem Heinſium filium ſuum dixerit, ipſumque integræ ſuæ hæredem Bibliothecæ elegerit Scaliger. anno ætatis XIX. publice Lugduni primum Latinos, dein Græcos interpretatus eſt autores, ultimoque Politices & Hiſtoriarum Profeſſionem ſuſcepit, queis & Secretarii Acad. & Bibliothecarii munus acceſſit. anno XXX. ætatis circiter & quinto *Ermigardin Rutgerſiam*, *Jani Rutgerſii*, Viri legationibus ad omnes fere Europæ principes illuſtris, Guſtavi denique Suecorum Regis ad Fœderatos proceres Oratoris, ſororem unicam in matrimonium ſumſit; ex qua duplicem genuit prolem, Virum Nobiliſſimum *Nic. Heinſium*, ingenio & eruditione clarum, Fœderatorum Procerum in regno Sveciæ Oratorem; & *Elifabetham* filiam, *Gvil. Gæſio*, Curiæ Hollandiæ, Zelandiæ, Weſtfriziæq; Senatori poſtmodum nuptam. mortuus d. 25. Febr. 1655. Multos conſcripſit libros, quos inter *Crepundia Siliana*, ſ. notæ in Silium Italicum, *Pœmata*, *orationes*; *libri 4. de contemptu mortis*; *Ariſtarchus ſacer* ſ. Exercitationes ad Nonni Paraphraſin; *hiſtoria rerum ad Sylvam Ducis geſtarum*; *Panegyricus Guſtavo Adolpho dictus*; *Exercitationes Sacræ*; *Heſiodus*; *Theocritus*; *Horatius*; *Terentius*; *Ovidius cum notis*; *Satyræ Menippææ*, &c.

Vi-

Vivus equidem non Belgis tantum ob singularem eruditionem, sed exteris etiam visus est immortalis, mortuo vero ipso memoria simul moriebatur, sicque multorum postmodum incurrit censuram, e quibus unicum allegasse sufficiat *Jac. Frid. Reimannum*, qui in libro: *Versuch einer Einleitung in die historiam literariam Halæ 1708.* edit. nostrum potui, donec in vivis erat, nimis fuisse deditum, asserere non erubuit. alii nimium herbae Nicotianae usum in ipso taxant. sunt, qui istum talem asserunt potatorem, ut pridie diei lethalis proprium nesciverit nomen. Variis Heinsius noster in scriptis oppugnavit *Claudium Salmasium*, Gallum, Philologum in Acad. Lugd. Bat. in quo annotante *Andrea Carolo* Abbate San-Georgiano in Ducatu Wurtenbergico, (qui natus anno 1632, denatus 1696) in Memorabilibus suis, errores Salmasii de Brutorum ratione & Praecepto Apostolico de non comedendo sanguine & suffocato adhuc tenendo, ut & Stylo Scripturae Sacrae barbaro fassus refutavit.

Huic contradistingvitur Pranomine SIMON HEINSIUS apud Wittebergenses Evangelii primus praeco, à D. Chytreo dictus BENCKIUS, natus ibidem patre *Georgio Heinso*, Pontanus qui vulgo appellabatur, pariterque postmodum Ecclesiastes ordinatus primarius mortuus tandem anno 1522, cui in Pastoratu successit *D. J. Egenbadius*, Pomeranus.

XXIV. DANIEL HOFFMANN, Superint. & Prof. Helmst. *Hala* 1538. natus, mortuus anno 1611. *Guelpherbyti*. In lucem hic prodidit 1) *questiones & responsiones in gravissima controversia de S. Cæna.* 2) *Apologiam missam ad Theod. Bezam*, cum quo varias habuit lites. 3) *Responsionem & rationes ad Christophori Pezelii signa.* 4) *XVII. errores Jac. Andreae crassiores.* 5) *Usum & applicationem notionum Logicarum ad res Theologicas.* 6) *Librum Apologeticum respondentens chartis Ministrorum Ecclesiae Bremensis.* 7) *Officinam Locorum Theologicorum.* 8) *Explicationem sententiae in Epistola Canonica Johannis Apostoli.* Rigidus alias aliorum factorum censor, uti Hutteri in Conc. Concord. p. 1341. audit. Inclaruit circa finem Sec. XVI. *Schillingii* Magdeburgensis insistens vestigiis publice defendit: *ilud in Philosophia falsum, quod in Theologia verum*, erroris autem sui a *D. Alb. Grae* vero evictus huic anno 1601. nuncium misit, culpamque fassus, linguam mentemque mutavit. docuit praeterea una cum *Christophoro Joachimo Buchholz*, Jcto Rintelensi:

si: *Juri divino ac naturali minime adversari nuptias sororis uxoris defunctæ*, de quo conf. Ziegler. ad Gratian. p. 281. Hartnaccius sapius adductus de eo, ut & *D. Tilemanno Hesbusio* Theologo ipsiusque collega in Acad. Julia refert: illos ægre ferentes, quod non adhibiti fuerint ad Formulam Concordiæ conferendam, in Ecclesia ingentes excitasse turbas, ducesque Brunsvicensium & Luneburgensium eo commovisse, ut a Formula Concordiæ, cui jamjam nomen subscripserant, desciscerent, peculiare corpus doctrinæ, quod Julium dictum, suis in ditionibus Formulæ eidem substituere jusserint.

Dantur plures Hoffmanni celebres, quos inter CASP. HOFFMANN, Med. D. & P. P. Altdorff. natus Gothæ 1572. mortuus anno 1648. varias edidit lectiones libris 6. it. comment. de thorace tripartitum, it. comment. in Galenum de usu partium corporis humani, it. lib. de generatione hominis, it. Pathologiam parvam, it. institutiones medicas 2) vixerunt, ni fallor, Halæ duo FRIDERICI HOFFMANNI de arte Medica præclare meriti, quorum alter Augusti Saxonis, Archiepiscopi Magdeburgensis Archiater, urbisque Poliatæ anno 1695. d. 21. Mart. mortuus, de quo vid. *Witte* T. 1. Diar. Biogr. ad annum 1675. & *Beughemius* in Bibliogr. Med. p. 128. seqq. alter Prof. Med. in Acad. Primarius; ex illa vero in aulam Regis Prussiæ Berolinensem ad Consiliarii, atque Archiatri evocatus dignitates. 3) GOTTFRIED HOFFMANN, Rector Lycæi olim Laubanensis, post in B. Christiani Weisii locum evocatus ante aliquot hebdomadas fatiis cessit, vir alioquin de re literaria & juventute studiosa meritissimus, id quod & scripta erudita, & totius Auditorii relictæ luctus evidentissime confirmant. 4) MATTH. HOFFMANN, Machoeropæus dictus, primus apud Suidniciensium in Silesia Conf. Aug. addictorum ad S. S. Trinitatis ædem Pastor Primarius & Inspector; auctor libri inscripti: *Chronotaxis Apocalyptica* Jen. 1668. editi, in quo Chiliasmo favisse dicitur a Peterzenio. Quid vero de hoc libro judicandum, ostendit B. *Jo. Ben. Carpovius*, lumen olim Lipsiæ, totiusque Saxoniae, in Programme in Promotionem 7. Licentiautorum Theologiæ an. 1698. conscripto. 5) MELCH. HOFFMANN, Anabaptistarum Patriarcha in Holfatia & Batavia, natione Svevus, qui circa annum 1528. Argentorati Anabaptismum disseminavit, tandemque Embdam transtulit. instituens vero anno 1532. cum Theologis istius loci colloquium, misere post anno 1533. in carcere periit. docuit: Christum carnem non assumpsisse humanam, unamque, non duas habuisse naturas: homines vi liberi arbitrii, ejusque legitimo usu sibi met ipsis & salutem & ignem æternum posse comparare. Pædobaptismi originem a Dei potius hominum

minumque hoste diabolo, quam a Deo ipso esse deducendam. Argentoratum vocavit *das neue Jerusalem*, ibique regnum Christi instituere voluit novum, à discipulis Elias ante diem extremum mittendus habitus. hic probe fecernendus est à 6) MELCHIORE HOFFMANNO, Med. D. & P. P. Fac. Seniore Altdorffino. natus hic Gothæ Thuringorum an. 1572. d. 9. Nov. Patre *Jo. Hoffmanno*, cive Gothano; Matre *Anna Leuffera*. mortuus d. 3. Nov. 1648. 7) PAUL HOFFMANN, S. Th. Ministerii Thorunensis Evangelici Senior & ad D. Mariæ Pastor, natus Wratislaviæ an. 1630. d. 31. Oct. Patre *Paul Hoffmann*, cive Urbis Primario, ac Tribuno; matre *Magdalena Mayeriana*. vocatus primo Jo. Georgi III. Elect. Saxonix ad matrimonium cum Potentissimi Regis Daniæ filia consummandum in Daniam proficiscens Confessionarius. ex Dania redux Torgæ Superintendentem per XV. annos egit, ubi & matrimonia habuit, prius cum Margaretha Frisii Civis Dresdensis filia, ex qua filium genuit Paulum, Medicinæ Doctorem, posterius cum Johanna Sulanna, *Abrahami Birnbaumii*, Archiatri Electoralis filia, cujus conjugii fructus octo fuerunt liberi. facta a Thorunensibus invitationi anno 1682. ad obeundum Ecclesiæ Senioris, Gymnasique Rectoris munus lubenter annuens, Thorunum se contulit, ibique d. 18. Mart. 1704. vitam finiit.

XXV. PETRUS DANIEL HUETIUS, qui circa finem Seculi superioris variis inclaruit scriptis eruditis, in quibus tamen multa, quæ censuram merentur. Is primo fuit Abbas Alnetanus, dein Episcopus Sueffoniensis, post Episcopus Abrincensis. Delphini cum erat Informator, multos in usum istius (Delphini) edidit autores Claslicos. Scripta, in quibus potissimum animi pruritus ostendit, fuere. 1.) *Demonstratio Evangelica*, s. liber de veritate Religionis Christianæ & fide Scriptorum S. Paris. 1679. fol. 2.) *Quæstiones Alnetana*, s. de concordia rationis & fidei. L. III. Cadomi 1690. recusæ Lips. 1692. 3.) *Origeniana Rotomagi* anno 1678. In demonstratione Evangelica, ut & in quæstionibus Alnetanis operam dedit Huetius, ut Theologiam Christianorum in formam justæ artis, per continuas Geometricas demonstrationes digestas adornaret; ut sc. præmissis necessariis definitionibus ac postulatis & indubiis axiomatibus capita christianæ Religionis ad salutem necessaria sufficientia, & veluti adæquata ad modum propositionum Mathematicarum demonstrarentur. Institutum Huetianum in peculiari epistola, quam Auctores Actorum Eruditorum Lips. T. II. Supplem. Decenn.

cenn. II. p. 98. exhibent, summopere commendavit *Sam. Pufendorffius* optavitque ut illa methodo Geometrica totum Systema Religionis Christianæ, tamquam medium disfidiorum tollendorum optimum conficeretur. at vero quam maxime fallatur Pufendorffius, satis superque ipse ostendit Huetius, qui certe demonstrationes non adeo perspicuas adducit, sæpeque fallitur, atque infirmitate laborat. Quæ de re conf. Magnif. *Fechii* Thesium Polemicarum Thesis V. accedit & hoc, quod methodus illa Geometrica in malam etiam partem ab Atheis adhibeatur, quod vel ex solo *Ben. Spinoza*, Deum modo Geometrico demonstrantis, liquet exemplo. Edidit præterea Tractatum *de Situ Paradisi terrestris*; de quo vid. Tenzelius in Coll. Menstr. anno 1694. p. 393. sqq. & Comment. *de Navigationibus Salomonis*, cujus contenta recenset Tenzelius ibidem ad annum 1698. p. 763. sqq. Carmina ipsius quinta vice in 12. Parisiis edita sunt longe correctiora.

XXVI. DANIEL ERNESTUS JABLONSKY, D. & h. t. Supremus Concionator Aulicus Regiæ Majestatis Prussicæ, qui Societatis Scientiarum Regiæ Berolinensis, (quæ an. 1700. fundata, d. 9. Jan. 1711. a Rege solemnissime inaugurata 4. constat Collegiis, quorum primum Medicinam, Physicam; alterum Mathesin; tertium linguæ Vernaculæ emendationem, historiamque Patriæ Sacram & Profanam; quartum denique linguas, resque tractat literarias) ordinario Præside *Gottfr. Wilb. de Leibniz*, Consiliario Regis Prussicæ Electorisque Brunsvicensium, absente, Vice-Præsens est constitutus. nostrum Jablonsky Biblia Ebraica reddunt immortalem, de quibus Exc. Hebræus *Opitius* ipse fatetur, quod tanta hic liber cura sit compositus & diligentia, quæ suis unice bibliis palmam præripere valeat.

XXVII. DANIEL CASPAR LOHENSTEIN, Poëta Germaniæ celeberrimus, natus in urbe Silesiæ *Nimptsch* dicta anno 1635. d. 25. Jan. Patre *J. Caspari*, Senatore urbis istius & Vectigalium Præposito. septennis Gymnasii Wratislaviensis ad Mariæ Magdalenæ alumnus factus, novem ibi annis frequentavit, nec levia singularis ingenii illic edidit specimen. Cujus rei testes sunt 3. Tragœdiæ. *Jbrahim Bassa*, *Agrippina* & *Epipharis* anno XV. ab ipso conscriptæ. mortuus anno ætatis 49. A. C. 1683, d. 27. Apr. vivus vero colitur in libro, cui titulus *Arminius*.

XXVIII.

XXVIII. JOHANN DANIEL MAJOR, Medicus Kiloniensis & Antiquarius Excellens, quem scripta summo judicii acumine conscripta reddunt immortalem, quorum primarium est: *das beyd' derte Cimbrien in quo Jo. Mollerum, Flensb. Scholae Rectorem acriter impugnavit, quod in prima parte Isagoges contra Rudbeckium Cimbroscos non Suecorum Kimi, sed Holsatiae fuisse incolas, defendere non veritus sit, cui vero citatus Mollerus in Praefatione Nova ad Isagogen pag. 13. ex asse respondit. Edidit Major praeterea: unvorgreiff. Bedencken von Kunst und Naturalien-Kammern. Kilon. 1674. fol. it. Epistolam de nummis Graece inscriptis, it. genium errantium.*

Discernendi ab hoc veniunt 1) GEORGIUS MAJOR, D. Th. natus Noribergae, d. 25. April 1502, mortuus an. 1574 d. 28. Nov. anno aetatis 73. per triennium ferme valetudinarius. Scripta ipsius 3. tomis edita, quorum a) comment. in epist. Pauli; β) conciones in epistolas dominicas & festivas; γ) conciones in Evangelia omnia comprehendit. edidit praeterea Catalogum Doctorum Ecclesiae ab initio mundi ad sua tempora, it. Polemica in quaestione de necessitate bonorum operum. 2) JO. MAJOR, Scotus, Sec. XVI. celebris, mortuus an. 1531 auctor est historia magna Britanniae 6. Tomis inclusa, it. comment. super Magistrum Sententiarum, scripsitque Sophisticalia Parisiensia, Placita Theologica, historiamque Caxtoni transtulit Latine. 3) JO. MAJOR, S. Th. D. ejusdemque ad annos 43. P. P., Academiae Jenensis Senior, Ecclesiaeque ad annos 49. Pastor ac Superint., natus Reinstadii, pago Thuringiae, sub Orlamundana dioecesi, d. 26. Dec. an. 1564. Patre Jo. Groß, Matre Margaretha Ackermannin. mortuus d. 4. Jan. 1654. at. 90. Libri ab ipso conscripti sunt. 1) Theologus & Concionator Orthodoxus. 2) Judicium A catholicorum credenda regula. 3) Speculum exemplorum. 4) exegetis verborum Christi valedictoriumum, 3) Paraphrasis Poëtica in Psalmos. 6) Postilla Poëtica. 7) diacephsis de vasis irae & misericordiae, honoris & ignominiae Calvinianis opposita, diversaeque disputationes habitae. In conjugio vixit gemino. Prior ipsi fuit uxor Virgo Maria, Ludovici Kopffii, Senatoris Jenensis filia, quam an. 1592, d. 25. Sept. duxit, matrem 6. filiorum & unius filiae; posterior Elisabetha Schroeteria, Jac. Schroeteri, Vinariensis Consulis filia, J. Stomeri J. U. D. & Comitatus Hohensteinensis Cancellarii, Consiliarii que Brunsvicensis vidua, relicta, ex qua suscepit 3. filios, duasque filias, quorum liberorum nullus inter vivos, praeter 4) JO. TOBIAM MAJOREM, S. Th. D. & P. P. natum an. 1615. d. 2. Febr. qui Licentiatum anno 1643. mense Julio in Academia Leucorea, & anno 1646. Doctor ibidem creatus. mortuus

tus anno 1655. mense Aprili. Scripta, quæ eruditè reliquit, sunt 1) Prax-Apofstolon Partes III. 2) de natura & cultu angelorum exercitatio facta col-latione Theologica Paganorum, Judæorum, Muhammedanorum & Christianorum. 3) Diff. II. de potestate clavium. 4) Apologeticus pro parente adversus Valerium Magnum. 5) de oratione pro defunctis contra Hugonem Grotium. 6) Commentationes in Epistolam ad Ebræos. 7) Exegemata locorum difficiliorum Scripturæ S. 8) Exercitatio de Sedibus Episcoporum primariis in Veteri Ecclesia.

XXIX. DAN EL MICHAELIS, Theologus Gryphisvvaldensis, scriptor Syncretisticus, cujus asserti testis est liber: *Religions Puncte zwischen den Lutherischen und Calvinischen*. Rostoch. 1643. 12. editus.

Sejungendi probe sunt 1) GREGORIUS MICHAELIS, natus Rostochii, Patre *Christiano Michaëlis*, Superint. ejusdem urbis. fuit primo Pastor Esgruensis, post Flensburgensis, tandem in Comitatu Oldenburgico & Delmenhorstiano Superintendens. mortuus anno 1686, ætatis 61. edidit 1) Syntagma de exiliis & amuletis, 2) notas aut Chronicon auctoris incerti Danicum. 3) Tractatum de Latronibus cum Christo crucifixis & Juda proditore. 4) notas in *Jac. Gaffarelli*, (qui natus anno 1602, mortuus 1681. Th. D. & Juris Canonici Canonicus, it. Protonotarius Apostolicus, Regi Galliæ a Consiliis & Eleemosynis, prior Commendatarius S. Aegydi, denique Decanus Facultatis Juris Canonici Parisiensis, Prior Conventus Brousiensis in Diocesi Sisterbiensi, f. Bernhardinorum & Commendator S. Aumeli & Bibliothecarius Cardinalis Richelii, Polyhistor celeberrimus) librum, cui titulus: *Curiositas inaudita*, latine vertit. 2) J. MICHAELIS, S. Th. Doct. Prof. Consist. Gryphisw. Assessor & ad D. Jacobi ibid. Pastor, natus anno 1612, Strahlhundi, Patre *Petro Michaëlis*, cive & mercatore istius urbis; matre *Maria Schelen*. mortuus d. 11. Mart. 1674. 3) J. H. MICHAELIS, autor Grammaticæ Ebraicæ sub ipsius nomine editæ, quam maximam partem, ut ipse confessus, ex Domini van der *Hardt* fundamentis & Paradigmate Ebr. Lingua: concinnavit, tironibus ob perspicuitatem, ordo licet quibusdam in locis desideretur, commendanda.

XXX. DANIEL GULIELMUS MOLLER. natus *Pofnaniæ* an. 1642. Patre *Ottone Mollero*, Aurifabro, longo itinere reversus Professor Historiarum & Metaphysices Altdorffinam vocatus, cujus uxor altera *Helena Sibylla Wagensfeldia*, *Christophori filia*. Symbolum ipsius sterilitatem indicat conjugii.

Qui nulli debet, fortunatissimus hic est,

Proximus huic cælebs, Tertius Orbis erit.

Cur-

Curriculum vitæ Mollerianæ pluribus describunt Autores Novæ Bibliothecæ, Decad. I. p. 889. seqq.

Differunt a nostro 1) JO. MOLLERUS, Rector Scholæ Flensburgensis. natus ibidem d. 27. Febr. 1661. cujus scripta sunt a) Prodrômus Cimbricæ literatæ Epistolicus ad *Marguardum Gudium*. Slesvic. 1687. 4. cujus contenta recenset Exc. Morhof. in Polyh. P. I. p. 208. b) Isagoge ad historiam Chersonesi Cimbricæ quadripartita. Pars I. Hamburgi 1691. Pars II. III. IV. Lipsi. 1692. 8. c) Homonymoscopia, s. Tractatus Philologico-historicus de Scriptoribus homonymis, Hamb. 1697. 8. d) Bibliotheca Septentrionis erudita Hamb. 1699. 8. e) diatriba de Helmoldo ejusque Chronico Slavorum. Lubec. 1702. 4. Illustravit denique Polyhistorum Morhofii. Lubecæ 1708. 4. editum. Is tamen probe disjungendus a 2) JO. MOLLERO, Witteberga primo Luneburgum, post Hamburgum ad Ædes S. Petri vocatus, insignis homileta, cujus scripta omnibus quidem, illi vero, cui labilis memoria, dicuntur commendanda, 3) homonymus est JO. GOTTLIEB MOLLER, S. Th. D. Prof. Græcæ linguæ Rostochiensis, in Athenæo vero Gedanensi Philosophiæ Primæ & Practicæ Prof. Publ. Ordinarius & Bibliothecarius. is lucem d. 4. Jan. 1670. st. n. adspexit. Patre *Salomone Mollero*, primam ad Æd. S. Trin. ibidem Symmyta, postea ad S. Joannis Pastore; Matre *Anna Kœningia*, mortuus 1698. edidit Pauli Sarpîi & If. Casauboni Epistolas Rostoch. 1694. 2) Jo. Henr. Boecleri historiam universalem ibid. 1695. 3) Manuale Homileticum Synopticum ibid. 1696. 4) Mart. Chemnitii succinctas theses in pleurosque locos Theologicos, ibid. 1697. 5) ideam Logicæ Schelguigianæ. Gedani 1697. & quamplurimas Dissertationes.

XXXI. DANIEL GEORGIUS MORHOFF. natus *Wismarie* d. 6. Febr. 1639. Patre *Joach. Morhofio*, Secretario istius loci judiciali. Danieli primo Professio Poeseos Rostoch. post vero Professio Eloquentiæ Kilonii collata est, mortuus d. 30. Jul. 1691. Lubecæ, an. ætatis 52. non 58. uti in delineatione ipsius vitæ Morhofianæ falso monuisse videntur auctores libri: *Bericht von neuen Büchern*, p. 8. seqq. Vir de cætero eruditione plurimis superior, nemini impar. quantus enim fuerit Polyhistor, testatur liber eodem insignitus nomine. venduntur ipsius 1) *Epigrammatum Centuria*. 2) *Miscellanea Poetica*, 3) *Epigrammata selecta*. 4) *Venerum & Funerum liber*. 5) *dissertationes varii argumenti*. 6) *Unterricht von der Deutschen Sprache*. 7) *Teutsche Gedichte*. 8) *Stentor*

XXXII. DANIEL MULLERUS. S. Th. D. Lipsiensis, Archidiaconus ad D. Nicolai & Ministerii Ecclesiastici Senior Variscus, Patre *Petro Mullero*, Pastore Schoënbachii pagi & Ephoriæ Græciensis Adjuncto; Matre *Regina, Barthol. Staudii*, districtus Plaviensis Præfecti filia natus d. 21. Oct. 1612. mortuus d. 13. Mart. 1686.

Mulleri dantur plures. quorum referendus 1) ANDR. MULLERUS, celebris sui avi Philologus *Greiffenbagius* ad differentiam aliorum ejusdem nominis dictus a Patria, Pomeranus, natus anno 1630. Præpositus Berolinensis ulterius esse dum recusaret, Stetinum reversus, ibidemque mortuus d. 26. Oct. anno 1694. de quo vid. Starkius in ipsius vita; Leibnizius in Præfat. Noviss. Sinic. Job. Ludolfus in Epist. ad Christoph. Arnold. 2) HENR. MULLER. natus Lubecæ 1631. Archid. primo Rostoch. post Pastor & Superint. Hamb., tandem Lubecensis Superint. mortuus anno 1671. dicitur Henricus noster in Postillis suis usum verbi & Sacramentorum more Weigelianorum impugnasse, vocando scilicet Sacramenta cum Verbo idola, castigatusque ea propter a *D. Jo. Mullero* Hamburgensi, quem tamen post plurimi purgarunt Theologi, de quo vid. Appendix libri *Erqvick-Stunden*. 3) J. MULLERUS, S. Th. D. Ministerii Venerandi Hamburgensis Senior, ibidemque Ecclesiæ S. Petri & Pauli Pastor, ut & Scholarum Inspector. Theologus *ὁ ἁγίου Ἰωάννου ἑρμηνεύων*, isque cum foetibus Theologicis aliis, tum illis maxime, quos pro Luthero & contra Judæos Quackerosque edidit, quaquavorum celeberrimus. natus *Wratislavia*, d. 6. (aliis 16) Jun. 1598. Patre *Casparo Mullero*; Matre *Agatha Blumendorffia*. vocatus primo Lüneburgum an. 1624. post 1626. Hamburgum in locum *Val. Vudriani Pastoris*, annoque XLI. d. 12. Oct. S. Th. D. Witebergæ renunciatus. mortuus anno 1672. ætatis LXXIV. (aliis 1673. ætatis 75.) edidit Prodigium Anti-Jansenii; Anti-Jansenium; brevem admonitionem de Nic. Jansenii ruditate; anabaptismum; Lutherum defensum; defensionem Lutheri defensi; *Quacker-Greuel, und Quackerseley*; Atheismum devictum, &c. 4) J. JOACH. MULLER, Secretarius & Archivarius Weimariensis, clarus ob varia scripta erudite concepta, in primis ob vitam Ducis de Marleborough. 5) MICH. MULLER. D. & Prof. Theologiæ Tubingensis & Cancellarius. natus d. 17. Oct. 1639. Campiduni Suevorum: Patre *Casparo Mullero*, cive; Matre *Leonardi Boccii*, istius loci filia. mortuus d. 26. April. 1702. 6) PHIL. MULLER, D. Præpositus & Prælatas ad B. Virg. Magdeburg. Serenissimorumque Saxoniarum Ducum Consiliarius, in Sacris Primarius.

XXXIII. DANIEL de NESSEL, Consiliarius & Bibliothecarius

us

us Cæsareus, Ulzenfis Luneburgicus, a Patre genitus *Martino Nesselio*, a Divo Leopoldo post nobilitatus, mortuus anno 1700. notus ob *Supplementum Commentariorum Lambecianorum & Prodromum historiae Pacificatoriae*, quorum prior Tractatus a Cl. Tenzelio in Coll. Menstr. ad annum 1690 p. 938. sqq. posterior vero ab eodem auctore ad annum 1691. p. 205 sqq. breviter recensetur.

XXXIV. MAGNUS DANIEL OMEISIUS, natus Noribergæ, anno 1646. d. 6. Sept. Patre *Job. Henrico*, Seniore ad S. Sebaldis; Matre *Gertrude, Jo. Sauberti*, Sen. (qui Concionator erat ibidem & Bibliothecarius anno 1665. mortuus) filia; Professor primo literarum elegantiorum Altdorffensium, postmodum Philosophiæ Moralis, dein anno 1691. Comes Palatinus a Divo Leopoldo creatus & brevi post Praeses Ordinis Pegnizensis electus; tandemque anno 1699. Poëseos factus Professor demum anno 1708. d. 22. Nov. ætatis 63. obiit. cujus vitam, fata & facta *Eckardus Reisch* in Juvenci historia Evangelica Francof. & Lipsi. 1710. edita fufius recenset.

XXXV. DANIEL REICHARD Pirnæ ex Consule Patre genitus, primo Diaconus Dohnæ hinc Pastor Wachensis, porro Diaconus S. Crucis Dresdensis, post 1615. Rochlizium vocatus Superintendens per septennium ibidem moratus, in Patriam abiit, eodem ibi per 30. annos munere fungens. mortuus tandem anno 1652. & ætatis 52. quæ omnia de eo refert D. *Ge. Henr. Goetzius* in supra laudata Epistola de eruditis Dresdensibus p. 147. sqq.

Diversus a nostro est Fanaticus, GE. REICHARDUS, Ludimagister Seehufanus, in pago prope Lipsiam, qui varias anno 1640. Germanice edidit revelationes, in quibus præ cæteris se Trinitatem Deitatis tres colligentem virgas (ad puniendum forsan sui ævi impios) vidisse somniavit, Papamque *Urbanum VIII.* meretricem esse Babylonicam, ultimumque omnium Pontificem prophetavit.

XXXVI. DANIEL SCHNEIDERUS, Pastor Laubachensis, notus ex libro: *Unpartheyische Prüfung des Casp. Schwendfelds und gründliche Vertheidigung der Augspurg. Confession, auch der Lehre Lutheri wider die Beschuldigung Casp. Schwendfelds.* De quo scripto Exc. *Val. Ernst. Loescheri* iudicium in Diss. de Schwvenckfeldismo in Pietismo renato Witt. 1708. habita hic superaddere e re esse arbitror.

Non mearum, scribit, est partium, librum istum pereconsere, ejusque partes ad vivum rescare. In quo ut occurrunt quaedam bonae frugis, ita non desunt, quae silentio praetermitti plane non possunt. Pingit ille non raro variis coloribus hypothefes Schroenckfeldii, saepe adeo extenuat, ut Apologetam ejusdem eum esse crederes.

XXXVII. DANIEL SCHWARTZ. Autor libri: *Glaubens Lehre des Evangelii Norimb.* 4. editi, quod scriptum ex parte laudatur, catholica vero desiderantur.

XXXVIII. DANIEL SCHWENTER, LL. OO. & Mathematicum in Altdorffina Acad. P. P. natus *Noribergae*, d. 31. Jan. 1585. Patre *Joanne*, Viro Spectatissimo, numerosiorisque, ut vocant, ibi Senatus Adjuncto; Matre vero *Barbara Koleriana*. Duplex noster habuit conjugium: prius cum virgine *Magdalena, Casp. Fischeri*, civis *Noriberg.* filia, XI. liberorum matre; alterum cum *Maria, Ge. Gruberi*, majoris Senatoris *Noribergensis* Assessoris filia, quadruplici prole maritum beante. hic musis domi totos dies juvenis impertitus, tandem *Sultzbachium*, nobile tum temporis bonarum artium emporium a parentibus ablegatus; post *Altdorffium* missus, ubi tantos brevi tempore studiorum fecit progressus, ut anno 1608. ab incluto Senatu *Noribergensi* ad publicam s. linguæ professionem solenniter evocatus sit. *Matheseos* porro anno 1628. auctus professione & paulo ante in *Ebraica, Chaldaica, Syriaca* lingua rite proclamatus poeta. is non solum has modo dictas docere publice valebat linguas, sed & *Syriacæ* pariter & *Arabicae Rabbinae, Cabbalisticae* & denique *Aethiopicæ* non leviter tinctus scientia. Immo *Astronomiam, Geometriam, Geodesiam, Opticam, Arithmeticam, artem fortificatoriam, Pyrobulicam* discessu suo anno 1636. d. 19. Jan. ætatis 50. facto noster, qui domesticis Praeceptor, exteris Doctor, omnibus charus, abstulisse dicitur, cujus adhuc hodie scripta decenter colimus sequentia. 1.) *Manipulum linguae Sanctæ*, *Norib.* 1618. in 8. 2.) *Geometriam Practicam*, *ibid.* 1624. in 4. 3.) *Steganologiam* *ibid.* in 8. 4.) *Delicias Physico-Mathematicas.* *ibid.* 1636. in 4.

XXXIX DANIEL SEVERINUS SCULTETUS. *Hamburgensis*, accuratus (uti J. Fr. Buddeo in *Diss. de Clemente Romano Jen.*

1705. habita, audit) *Jacobi Benigni Bosueti* Episcopi Condomensis, post Meldensis, variis scriptis unionem inter Protestantes tentantis atque Pontificios, censor.

Non confundendus cum 1.) ABRAHAMO SCULTETO, Theologo & Pastore Heidelbergensi, nato d. 24. Aug. 1566. Grünbergii in Silesia, denato d. 24. Oct. 1625. cujus inter scripta cæteris palmam præripit *Medulla Patrum Tomis IV. in 4. edita.* Alius est 2.) CHRISTOPH. SCULTETUS, S. Th. D. ad D. Jacobi apud Stetinenses per 24. annos Pastor & Consistorii Regii Assessor. natus Stargardiæ in Pomerania anno 1602. d. 10. Dec. Patre *Henr. Sculteto*, Med. D. & insigni ejus loci Practico; Matre *Anna* e Consule Cüstrinensi Henrico Reutero prognata. mortuus d. 22. Jun. 1649.

XL. DANIEL SENNERTUS, Med. D. & Prof. Witteb. Archiater Electoralis, natus Wratislaviæ d. 25. Nov. 1572. Patrem habuit *Nicolaum* futorem; Matrem *Cathar. Helmaniam*. Triplex ingressus est conjugium; Primum cum *Margaretha Schatonia, Andr. Schatonii*, Wittebergensis Medici filia; reliquum duplex cum viduis, *Helena Burenia* & *Margaretha Crameria*. Obiit Witteb. d. 21. Jul. 1637. atatis 65. si paucos eximas menses.

XLI. DANIEL SPETKIUS, D. & Senior Comitatus majoris Hortensis, cujus fata, ut & totius Hungariæ luctuosissima describit Hornius in historia Ecclesiastica. p. 786. sqq.

XLII. DANIEL SPRINGER, LL. OO. in Gymnasiis Wratislaviensibus Doctor Publicus, natus ibidem anno 1656. d. 22. Sept. Patre *Christoph. Springero*, denatus anno 1708. ibidem mense Novembre, cujus vitam fufius depinxit Pseudonymus quidam sub titulo *Diogenis Christiani*; breviter vero adumbrant auctores *des neuen Bücher Saals* P. I. p. 699. sqq. & 961.

XLIII. DANIEL STAHLIUS, Logices, Metaphysicesque P. P. Jenensis, natus anno 1589. circa festum Michaëlis, Hamelburgi, Franconia urbe, cujus Pater fuit *Mich. Stablius*, civis. Suinfurti is primo pietatis & humanioris literaturæ collocavit fundamenta; post Coburgum abiens, Academiam tandem adiit Argentoratensem, indeque se ad Giessenam movens, Giessa vero discedens Jenam accessit, ibique anno 1620. in numerum Professorum receptus. Gemino hic in matrimonio vixit. Primum enim duxit uxorem anno 1622. mense Julio

Virginem *Magdalenam*, *Jo. Fiedleri*, Pistoris ibidem filiam; hacce vero anno 1625. mense Martio defuncta, quæsit alteram anno 1629. mense Julio, virginem itidem, *Mariam Magdalenam*, *Wenceslai Arti*, Not. Publ. Cæs. filiam relictam. Ex priori unicum suscepit filium; ex posteriori vero XI liberos. Mortuus tandem d. 17. May. 1654. Scripta nobis relinquens. 1.) *Canones Metaphysicos* Marpurgi, 1635. in 8. 2.) *Regulas Philosophicas* Rintelii 1635. 1641. in 8. 3.) *Institutiones Methaphysicas* Bredæ, 1650. 4.) *Questiones Logicas*, Jen. & Ff. 1652. 5.) *Compendium Metaphysicæ*, Ff. 1652. 6.) *Institutiones Logicas*, Hildesix, 1655. 7.) *Philosophiam Moralem*, Ff. 1652. in 12. ut varias ipsius dissertationes prætercurram.

Præterire hic nefas erit, magnum illud nostra ætate omnium Medicorum Lumen, GEORGIUM ERNESTUM STAHLIUM, Med. D. & P. P. Ord. in Academia Fridericiana. Hic natus est *Onotdi* Franconix urbe, Marchionum Brandenburgicorum Sede, Genitorem agnoscens *Job. Laurent. Stablium*, Consult. ibidem Assessorem & Secretarium; matrem *Mariam Saphiam Meelfubreviam*, civis hujus nominis ex primoribus dictæ urbis filiam. Jactis fundamentis in Schola Patria simulque totius fere Medicinæ principiis prælibatis Salanam anno 1679. salutavit Academicam, quæ & ipsi, ex alma Philurea, ubi per duos annos moratus erat, reduci desiderata studiorum præmia anno 1684. cum applausu summo distribuit. Nactus igitur gradum Doctoris haud multo post Archiatri Ducalis Saxo-Vinariensis munus obiit, quod tamen anno 1694. cum Professione Publica in Halensi Academia commutavit, ibidemque usque adhuc Medicæ Artis tyronum, præsentissimum solatium existit.

XLIV. DANIEL STIBARUS, a *Rabenek*, natus equestri ordine; Patre in Francia nobili anno 1503. mortuus anno 1555. d. 7. Aug. anno ætatis juxta *Joach. Camerarium*, 51. aliis 52. Sepultus Wurceburgi in summo templo, de cujus singularibus animi dotibus plura commemorat Melch. Adam. in *Vitis Eruditorum*.

XLV. DANIEL TILLENUS, Aliis dicitur Silesius Professor, aliis Theologus Heidelbergensis. Edidit is anno 1612. considerationes sententiæ Jac. Arminii, qua hujus dogma de actuali collatione salvificæ gratiæ singulis hominibus applicandæ profligavit, at mox sententiam mutans ad Arminianos s: Remonstrantes transiit edita revocatione, quam *Echo* vocat, in Angliam Galliamque aufugere malens, quam suorum

orum sustinere ulterius invidiam. Ill. *Henr. Ludolph. Bentbemi*, Pastor, Canonicus & Superintendens Bardovicensis in libro. *Holländischer Kirchen- und Schulen-Staat*, anno 1698. edit. c. 18. Danielem Tilenum nostrum Arminianorum prædicat eruditissimum.

Unicus hic sistitur, quantum mihi quidem constat, homonymus GEORGIUS TILENUS, natus anno 1557. d. 1. Febr. *Goldberge*, Patre *Ge. Tilen*, Theologo & Matre *Martha Lubeliana*. Studiorum sibi addiscendorum locum Academiam cum elegisset Wittebergensem, cursumque eorum feliciter ibidem absolvisset, Viennam, post Vratislaviam abiit, denique Italia Superiori & inferiori perlustrata, anno ætatis 32. Patavii D. Juris creatus, redux vero in patriam anno 1587. Consiliarius dein Olsnensis creatus, mortuus tandem Vratislaviæ anno 1590. d. 4. Mart. Vir arte Poëtica haud leviter tinctus, cujus testis non levis est *Meblius*, qui ipsius Poemata omnia collegit & in publicum edidit.

XLVI. DANIEL TOSSANUS, natus Mombelgarti anno 1541. d. 15. Jul. Patrem hic habuit *Petrum Tossanum*, mortuum anno 1573. ætatis 74. ex epistolis Erasmi, Calvinii & Bezae notum; avum *Jo. Tossanum*, virum honoratum in vico S. Laurentii in finibus Lotharingiæ prope Marvillam oppidum & Jametum; matrem *Joannam Trinkottam*, civis Mombelgartensis filiam. Matrimonium iniit anno 1565. d. 19. Mart. Aureliæ cum virgine *Maria Coveta* Parisiensi, nata patre *Philiberto Coveto*, curiæ Parisiensis celebri Advocato & Reginae matris Catharinae Mediceæ Consiliario. indole Daniel noster felici fuit ingenioque perquam liberali, summæque spei, pastor primo Mombelgarti, quo tempore Theologi quidam Stutgardiani ipsum Calvinianismi & Zvinglianismi accusarunt tam acriter, ut Stutgardiam vocatus, ibidem comparere seque excusare fuerit coactus. Mombelgarto anno 1571. revocatus Aureliam ob furorem Pontificium sibi præter spem allatum, in Germaniam effugit, Heidelbergam vocatus, Electori ibidem fuit a Sacris. Dimissus vero abhinc Neostadium vocatus, successit tandem *Jac. Gryneo*, Professore Theologiæ primario, Doctor ibidem Theologiæ renunciatus. mœrore dein ob uxoris obitum anno 1587. d. 28. Mart. graviter affectus, ad secundas hinc transiit nuptias anno 1588. d. 9. Nov. cum vidua pii viri *D. Pintei de Capella*, qui olim Principi Condæo a Sacris

concionibus, contraxit matrimonium. mortuus tandem anno 1602.
d. 10. Jan.

Differt PAULUS TOSSANUS Heidelbergensis, cujus extant notæ Biblicæ,
earumque Apologia.

XLVII. DANIEL VOETIUS, eximius est magni istius *Gisberti Voetii*
filius. Qui Pater, Gisbertus scilicet, natus Heusdenæ (urbe Belgii) an-
no 1589. postquam vero per 42. annorum spatium Sacra Ultrajectinis
administraret, mortuus tandem Gisbertus anno 1676. ætatis suæ 87.

XLVIII. DANIEL WHITBY, Theol. Professor & Ecclesiæ Sa-
risburiensis Præceptor, quem nobis notum faciunt ipsius scripta, inter
quæ eminent 1.) *An Answer to the sure Eviding against Mons. Sergeant*
and the Petty Flirts of Fiat lux. Oxon. 1666. in 8. 2.) *The Certainty*
of Christian Faith, and of the Resurrection of Christ. Oxon. 1671 in 8.
3.) *A Paraphrase and Commentary upon all the Epistles of the New Te-*
stament. Londen: 1700. fol. 4.) *A Sermon concerning the great Duty of self-*
Denial. Lond. 1703. 4. 5.) *A discourse of the necessity and Usefulness of*
the Christian Revelations, Lond. 1705 in 8. 6.) *Sermons on the attributes*
of God. Lond. 1710 in 8. 7.) *Tractat. de vera Deitate Christi adversus*
Arii & Socini hæreses. Oxon. 1691. in 4.

XLIX. DANIEL WULFERUS, quem autores des *Berichts von*
neuen Büchern, p. 73. Ecclesiasten dicunt Noribergensem, qui anno
1654. peculiari Dissertatione ausus est asserere, hanc propositionem.
Deus est passus, verbaliter non realiter esse intelligendam, nactus sta-
tim adversarium in Acadamia Jenensi *Sam. Chytraum*, qui in disputa-
tione de Abstracto & Concreto illum refutavit errorem. Memoriam hu-
jus debemus unice B. *Schertzero* in *Syft. Theol.* p. 203.

L. DANIEL ZWICKERUS, natus Dantiscanus, Medicus post
Belgicus, velut alter inter Socinianos Goliathus, ut de eo scribit *Mart.*
Schoockius in præfatione libri: *Sophistica Zwickero-Sociniana detecta*,
qui & hoc addit: *hominem æstimari a multis in maxima Federati Belgii*
civitate, imò dici a Megistansibus quibusdam ibi viventibus, omnibus ad scri-
bendum necessariis instrui subsidis. Audiatur vero & altera pars, B. sc.
J. Guil. Bayerus in *Diss. ad dict. Act. V, 38. seq. Zwickerus, inquit ex Me-*
dico infelix Theologus, doctrine de S. S. Trinitate abnegator & impugnator.
fuit

fuit de cætero nullius hodiernarum Sectarum homo, quod ipse fatetur in Corollario Irenici Ireniorum p. 79. edidit inter alia anno 1649. assumpto nomine: *Amator Veritatis*, Schediasma Germanicum, de quaestione: ob ein Christ allezeit schuldig sey zu gedencken, daß ihm noch was bessers, weder er schon in göttl. Wissenschaften hat, könne gegeben werden? it. librum, cui titulus: *Compelle intrare*, s. Tractatus tractatum de Contradictione. it. *Irenicum Irenicorum* an. 1661. in 8. Amstelod.

En itaque Virorum, quos omnes DANIELIS ornavit nomen, Semicenturiam! Qui quo magis loca inhabitaverunt diversa, diversisque insignibus cumulati fuere muneribus, eo firmius de dignitate & æstimatione hujus nominis edunt testimonium. Et quum nomina plerumque sint omnia in iis, quibus impertita sunt, temperare mihi sane nequeo, quin firmiter animo meo persvadeam, Tuum Beatæ Memoræ Parentem, D. *Joannem Schreiterum*, Celeberrimum in Ampliff. , cui præes, Sparta Antecessorem, postquam Te ex faustissimo conubio cum *Maria*, Domini *Hieronymi de Steig*, Dynastæ Habigsbergenfis & Electoralis Metallifodinarum Annæmontanarum Præpositi filia anno 1624. mense Dec. suscepit, & sequenti Dominica II. Adventus sacro initiationis lavacro consecravit, non sine præconcepto omine eximio TE hoc decorandum nomine curasse, quippe eo ipso facto divinavit, fore, ut crescentibus aliquando annis iudicatus & Dei iudicium ad Ecclesiam Wurzensem evaderes dignissimum. cujus ominis, quemadmodum illud jamdudum summa cum laude explevisti, sic in prima statim ætate dignas admiratione notas edidisti. ex quo enim necessaria studiorum primordia in ludo jeceras *Annæmontano*, eademque in Gymnasio *Halensi* omnimodè perfeceras, latere diutius TIBI haud volupe fuit, quin *Virebergam*, Celeberrimam studiorum matrem profectus solidissima Theologia ibidem fundamenta solertissime hauseris, eundemque fervorem *Helmstadii* sub auspicio B. *Calixri* feliciter continuans tantam TIBI comparaveris eruditionem, ut in *Lipsiensi* Athenæo, quod Tua quoque præsentia illustrare non recusasti, B. *Hülsemannum*, cordatum illum Theologum, non piguerit intimam Tecum instituisse familiaritatem. quam indefessam industriam quid aliud consequi potuit, nisi ut Patria felicissima, conferendo an. 1657. Pastoris & Superintendentis officium, dignum, eruditione TUA præmium per solve-

ret, sicque & omnes cives voti compotes redderet, & largam ex ministerio TUO sibi messem promitteret, probe conscia, quod Spiritus Parentis Tui beati duplex in TE consistat. quam expectationem eorum quoque per 55. annos cum nunquam moritura nominis Tui fama satiasti: testis mihi hac in re est tota civitas Patria, quæ TE ultra dimidium seculi, en gratiam Altissimi! suum salutat Pastorem fidelissimum. Venerantur TE omnes cives, quibus divina mandata ex ore Tuo disertissimo promulgata sunt; prædicant TE inopes, quos præsentissimo TUO subsidio semper levasti; TE loquitur rudis antea juvenus, quam divina veri fontis aqua nutriti. quid quod & ipse Pater Tuus æternæ memoria (quamvis durante tunc temporis bello innumeris semper ærumnis expositus fuerit, quas & inopinatus luctuosusque obitus unicæ sororis Tuæ Celeberrimo *Godofredo Cundisio*, S. Th. D. & P. P. Jenensi desponsatæ, (quo autem conjugio non ultra hebdomadas tres fruita) anno ætatis ipsius XIX, a C. N. vero 1632, d. II. Sept. maxime auxit) in TE tamquam unica prole & optimæ spei tum adolescente persenserit solatium, & quum ipse A. C. 1638 d. 21. Febr. animam Deo, unde acceperat, reddere necesse haberet, satis sibi esse putaverit, quod *filium* relinqueret, qui per eximia merita Nominis sui famam ab interitu servaturus & immunem præstiturus esset. Imminere quidem Familiæ ingens tunc omnibus videbatur ruina, at in TE augere Deo placuit prolem, qui plurimum TE fecit Patrem. Conjugium enim Tuum, quod cum *Maria Magdalena* filia, *Nic. Fugmanni*, Præfectura Belzigensi & Rabensteinensi per 45. annorum spatium functo, anno autem 1676. & munere & vita defuncto; & *Magdalena* ex Familia Seelfica ortæ, quæ in Carpovianam, Strauchianam, Lyseriam, Ulnruhiam, Heisbachiam, Geyeriam aliasq; se late disseminavit, in iisti, sex liberis auctum est & foecundatum. quos inter tres nominandi sexus masculini 1) *Christoph. Schreiterus*, qui habita prius Diss. Inaug. d. 16. Febr. 1688. de divisione rerum communium, Licentiam & insignia Doctoralia in Facultate Juridica capessivit, jam vero & Syndici Academici munere & Professione Juris Publica decoratus maximis civitatem Academicam sibi devincit meritis. 2) *M. Daniel Schreiter*, Pastor pagi cujusdam, prope Torgaviam fidelissimus, qui dudum jam dissertatione de voluntaria corporis sui mutilatione, d. 18. Oct. 1689. habita & favorem, & fa-

famam apud orbem literatum sibi comparavit. 3) *David Schreiter*, J. U. D. & Practicus in Patria Famigeratissimus: quorum posteriores duo extra conjugium huc usque vivunt, primus vero filiam Magnif. D. *Jo. Cypriani* S. Th. D. & P. P. Ord. Nat. Pol. Sen. & Coll. Maj. Princ. Collegiati in matrimonium duxit. totidem etiam numerantur filia 1) *Magdalena*, quæ, quantum mihi quidem constat, B. Hoffkunzio, Pastori & Superint. Torgaviensi, anno ab hinc defuncto, nupsit, nunc vidua ibidem degit 2) *Dorothea*, thoro juncta Clarissimo M. *Frid. Guil. Schutzi*, *Cbristoph. Ge. Schutzi*, in inclyta Lipsiensium Republ. Ædilitiæ dignitatis Senioris, Templi ac Scholæ ad D. Nicolai Antistitis filio, nunc ad D. Nicolai constituto Concionatori meritisimo. 3) *Margaretha*, quæ d. 26. Jan. 1684. hora 6. matutina, ætatis anno 21. mundo valedixit. hi omnes famam, & gloriam nominis Tui eximie adaugent, quumque ex Divini Numinis Gratia vitæ suæ pariter ac studiorum primordia Tibi in acceptum referant, gratissima semper mente beneficia Tua & amorem Paternum collaudant atque condecorant, & mille vota ad Deum O. M. pro salute & conservatione Tua effundunt. Haud raro equidem temporum sensisti vicissitudines. ex utero enim materno exiens e vestigio hanc miseriarum intraisti vallem, patriæ, quam Leonis Septentrionalis furor indies cumulavit, ruinæ testis, nec minora animæ Tuæ afferebat mala postmodum obitus Parentum, Conjugis atque Filia, ut taceam alia, quæ TE ulterius affligerunt, fortis sinistra genera. quod si proinde TE non Christianum modo, verum etiam Crucianum appellarem, tantum abest ut errarem, ut potius exinde convenientia, quæ Danielem Hagiographum ac TE intercedit, certior longe eveniat. propriis itaque ingemiscens malis Propheticas sine dubio non una vice ceninisti lamentas. Domine, in probatione (visione) tua dissolutæ sunt compages meæ, & nihil in me remansit virium, quomodo itaque poterit servus Domini mei loqui cum Domino meo? nihil enim in me remansit virium, quin & halitus meus intercluditur. quoties vero missus fuisti in lacum miseriarum & tristitiæ, toties eduxit TE Danielis Deus, toties te tetigit Medicus ille prophetæ, dixitque: Noli timere, Daniel, vir desideriorum, pax Tibi, confortare & esto robustus. Dan. X. quæ verba & olim in Tui solatium loco præloqui in Concione Funebri in obitum filia Tuæ dilectissimæ, Margarethæ

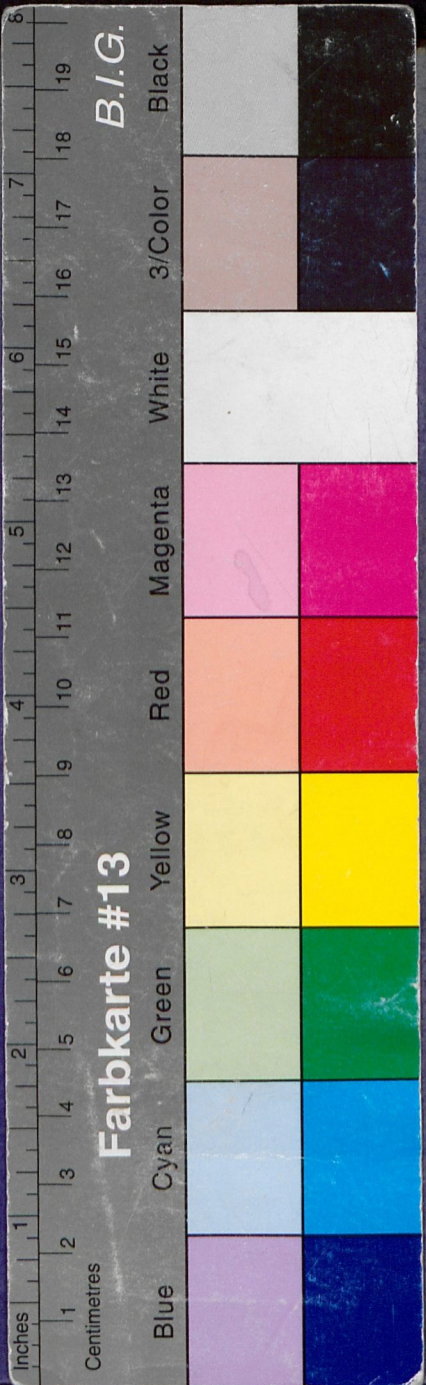
thæ d. 6. Jul. 1684. habita adduxit M. J. Ge. Cademannus Archidiaconus. confortare igitur ulterius, Vir Magnifice, (sic enim sub hoc novi anni auspicio voti candidissimi loco TIBI acclamare audeo) confortare, inclyte Daniel! Deus enim O. M. , qui TE hunc diem attingere clementissime concessit, dabit & porro ut sis robustus, renovabit vires corporis Tui, ac perpetuam incolumitatem largietur. Lætabuntur sic Con-
fangvinei Tui, Cognatique, plaudent auditores, exultabunt clientes; quin & mihi hoc pacto gratissima suppeditabitur occasio, ut publice demostrem, tantum Magnificentiae Tuæ me esse obstrictum, ut in servitiis Tuis emori mihi non possit non esse quam
gratisimum.

W 119

X 2425051

5.

SEMI-CENTURIA
VIRO³⁰RUM DANIELIS
NOMINE CLARORUM

QUA
V I R O

MAXIME REVERENDO, MAGNIFICO, AMPLISSIMO
ATQUE EXCELLENTISSIMO

DOMINO
CHRISTOPHORO DANIELI
SCHREITERO,

S. TH. D. CELEBERRIMO, ECCLESIAE WURZEN-
SIS PASTORI, INGENUAE MISENENSIS SUPERATTENDENTI GE-
NERALI MERITISSIMO, UT ET CONSISTORII POTENTISSIMI REGIS
POLONIAE ET ELECTORIS SAXONIAE ADSESSORI
GRAVISSIMO,

P 592 PATRONO, SPEIQUE PROMOTORI
PLUSQUAM FILIALI OBSERVANTIA
COLENDO

IN IP SO
ANNI M DCC XIII. AUSPICIO
GRATULABUNDUS,

ÆTERNUM DEVOTISSIMÆ MENTIS TEKMHPION
PONERE VOLUIT, ET DEBUI

IPSIUS
HUMILLIMUS CULTOR,
M. JOHANNES SAMUEL OTTO,
NITZSCHWITZIO - WURZENSIS.

L I P S I Æ,
TYPIS JOHANNIS HEINRICI KOENIGII.

KONFIRMATION
UNIVERS.
ZVITALLIE